Gemeente Heerde

cittaslow

2021 Najaarsnota

www.heerde.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **4**
Inleiding **6**
Beknopte analyse **7**
Corona **9**
Risicoparagraaf **10**
1. Bestuur **12**
Bestuur 13
Veiligheid 15
2. Bedrijfsvoering **16**
Financiën 17
Uitvoering Grondbeleid 19
Burgerzaken 20
Basisregistratie 22
Streekarchivariaat 23
3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen **24**
Duurzaamheid 25
Economie 26
Toerisme 27
Bouwen en wonen 28
Ruimtelijke ontwikkeling 30
Accommodaties 31
Beheer en Onderhoud 33
Bosbeheer 37
4. Sociaal maatschappelijk **38**
Preventie 39
Onderwijs en Educatie 40
Onderwijshuisvesting 41
Kunst, cultuur en media 42
Sport 44
Accommodaties SMV 45
STIP 47
Informatie en toegang sociaal domein 49
Jeugdhulp individuele voorzieningen 50
Jeugdhulp overige voorzieningen 52
Participatie en Werk 54
Inkomen 55

Wmo maatwerkvoorzieningen 57
Wmo algemene voorzieningen 59
Overzicht overhead.....61
Algemene dekkingsmiddelen 64
Onvoorzien 66
Investeringen 67
Totaaloverzicht mutaties 68
Bijlage 71
1. Interne beheersing 72
1. Afkortingenlijst.....76

Inleiding

Aanleiding

Conform artikel 6 van de 'Financiële verordening gemeente Heerde 2019 (incl. 1e wijziging)' (artikel 212 van de Gemeentewet), informeert het college de raad gedurende het jaar door 2 rapportages op te stellen; één over de eerste 4 maanden (voorjaarsnota) en één over de eerste 9 maanden van het jaar (najaarsnota). De nu voorliggende rapportage rapporteert over de eerste 9 maanden van 2021; qua indeling sluit deze aan bij de programmabegroting.

Leeswijzer

Deze najaarsnota begint met een beknopte analyse waarin het verloop van de budgetontwikkeling gedurende het jaar wordt weergegeven. Vervolgens wordt er per programma een korte en bondige toelichting gegeven op de budgetmutaties. Afgesloten wordt met een totaaloverzicht van deze mutaties en met de bijlagen 'interne beheersing', 'overzicht moties' en de 'afkortingenlijst'.

Beknopte analyse

In de voorjaarsnota is een positief resultaat van €122.457,- geprognosticeerd. In deze najaarsnota wordt voorgesteld om nogmaals de begroting met €183.022,- bij te stellen; de najaarsnota sluit hierdoor met een positief begroot resultaat van €305.479,-. In onderstaand overzicht ziet u het verloop van het begrotingssaldo in 2021.

Verloop begrotingssaldo	Bedrag	Voordelig of nadelig
Begrotingssaldo primaire begroting	100.683	V
Bijstellingen in de voorjaarsnota	176.774	V
Budget bijstelling voorjaarsnota nieuw beleid	-155.000	N
Startsaldo Najaarsnota	122.457	V
Mutaties Najaarsnota	183.022	V
Eindsaldo najaarsnota	**305.479**	**V**

In deze najaarsnota treft u ook veel budgetbijstellingen als gevolg van corona. Per saldo gaat dit om ongeveer €485.000,-. Voorgesteld wordt om deze kosten te dekken uit de reserve corona en verloopt daarmee neutraal in deze najaarsnota. In het hoofdstuk 'Corona' wordt een totaaloverzicht gepresenteerd van alle mutaties als gevolg van corona en het verloop van de reserve corona.

Het positieve resultaat van deze najaarsnota is hoofdzakelijk ontstaan door een hogere algemene uitkering. Vanuit de Meicirculaire heeft een positieve bijstelling plaatsgevonden van €943.000,-. Daarvan is €334.000,- bestemd voor coronagelden en deze gelden worden ook gestort in de reserve corona. Per saldo heeft de Meicirculaire een voordelig effect op de exploitatie van €609.000,-. De kosten voor woonvoorzieningen zijn fors hoger; hiervoor wordt €174.000,- bijgeraamd. De verwachting is dat er dit jaar meerdere grotere (duurdere) woningaanpassingen gerealiseerd moeten worden. Ook het budget voor leerlingenvervoer is naar boven bijgesteld met €116.000,- door hogere aantallen leerlingen.

Meevallers zijn er ook bijvoorbeeld bij de maatschappelijke ondersteuning voor nieuwkomers (€36.000,-), transformatiebudget (€30.000,-), printkosten (€40.000,-) en extra rente inkomsten voor kortlopende geldleningen (€30.000,-). De verschillende voordelige en nadelige mutaties worden in de programma's nader toegelicht. In onderstaand overzicht zijn de mutatie in deze najaarsnota per programma weergegeven.

Mutaties per programma	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur	**10.000**	**0**	**10.000**
Bedrijfsvoering	**-19.445**	**16.500**	**-35.945**
(Openbare) ruimte, ondernemen en wonen	**136.050**	**478.712**	**-342.662**
Sociaal maatschappelijk	**928.217**	**331.347**	**596.870**
Overhead	492.800	-74.700	477.500

Algemene dekkingsmiddelen	308.914	1.166.299	-857.385
Onvoorzien	-31.400	0	-31.400
Totaal mutaties Najaarsnota 2021	**1.825.136**	**1.918.158**	**-183.022**

Corona

Corona-overzicht najaarsnota 2021

Ook in 2021 heeft corona zijn invloed gehad op het functioneren van de samenleving en de verschillende processen van de gemeente Heerde. In deze najaarsnota treft u ook veel budgetbijstellingen als gevolg van corona. Per saldo gaat dit om ongeveer €485.000,-. Voorgesteld wordt om deze kosten te dekken uit de reserve corona; dit verloopt daarmee budgetneutraal in deze najaarsnota. In onderstaand overzicht zijn alle mutaties als gevolg van corona gepresenteerd.

Corona-overzicht	Lasten	Baten	Saldo
Bijramen verkiezingen Covid-19	-35.000	0	-35.000
Bijramen accountantskosten	-9.000	0	-9.000
Minder legesopbrengsten secretarieleges	0	-20.000	-20.000
Eindafrekening afvalinzameling 2020	-25.300	0	-25.300
Bijramen sociaal werk	-13.400	0	-13.400
Bijramen project jeugdherstelplan	-31.100	0	-31.100
Bijdrage Cultuurplein conform collegebesluit 15.12.2020	-16.000	0	-16.000
Gymnastiekvervoer	15.000	0	15.000
Buurtcoach	-6.400	0	-6.400
Aframen kosten CVV	46.000	0	46.000
Bijramen sport coronacompensatie conform collegebesluit 15.12.2020	-13.000	0	-13.000
Aframen voorschoolse opvang	35.000	0	35.000
Bijramen zwembad conform collegebesluit 15.12.2020	-7.500	0	-7.500
Bijramen bijstandverlening zelfstandigen (TOZO)	-20.000	0	-20.000
Bijramen jeugdhulp in natura	-250.000	0	-250.000
Bijramen activiteiten en jeugd	-5.525	0	-5.525
Bijramen subsidie conform collegebesluit 15-06-2021 en 31.08.2021	-78.518	0	-78.518
Diverse organisatorische kosten	-50.000	0	-50.000
Saldo mutaties corona	**-464.743**	**-20.000**	**-484.743**

Verloop overzicht corona reserve

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de corona reserve gepresenteerd.

Verloop overzicht corona reserve	Bedrag
Saldo corona reserve 31 december 2020	141.774
Resultaatbestemming jaarrekening 2020	228.000
Saldo corona reserve aanvang najaarsnota	**369.774**
Storting vanuit Meicirculaire	333.914
Onttrekking mutaties corona najaarsnota 2021	-484.743
Verwachte extra subsidie 2021 als gevolg van corona	-100.000
Verwacht eindsaldo reserve corona	**118.945**

Risicoparagraaf

Effect corona
Met de inzichten op dit moment is de verwachting dat 2021 wordt afgesloten met een positief resultaat van €305.479,-. Echter wenst het college graag een kanttekening te maken bij dit resultaat. Het jaar 2021 blijft, net als 2020, een jaar waarin Corona van invloed is geweest op het functioneren van de samenleving, maar ook van invloed is op onze processen. Met het loslaten van steeds meer corona maatregelen, is de verwachting dat steeds meer processen gaan lopen zoals voorheen. Echter, hoe dit exact uitpakt is moeilijk te voorspellen. Wij weten niet hoe de individuele inwoner hierop reageert en mogelijk vinden sommige activiteiten later plaatst dan gepland. Indien een dergelijke situatie zich voordoet is het noodzakelijk om bij de jaarrekening, via de resultaatbestemming, middelen over te hevelen naar 2022. Daarnaast zijn we door het rijk incidenteel gecompenseerd voor alle corona effecten; op dit moment is onduidelijk of sommige coronaeffecten incidenteel van aard zijn of meerjarig een effect hebben op de begroting.

Over te hevelen gelden
Vorig jaar hadden wij bij de jaarrekening een fors exploitatieoverschot (€2,5 mln), terwijl uiteindelijk 'slechts' €1,0 mln daadwerkelijk vrijvallende middelen waren die naar de algemene reserve zijn toegevloeid. De verwachting is gerechtvaardigd dat dit principe ook voor dit dienstjaar van toepassing is. Het gaat dan om bijv. provinciale subsidies en specifieke middelen van het rijk, waarvan de uitvoering later plaatsvindt dan verwacht. In dat geval moeten die gelden worden overgeheveld naar 2022, dan wel gerestitueerd worden. Ook restantbudgetten die bij de jaarrekening via bestemmingsreserves lopen, behoren hiertoe. Onderschrijdingen op dergelijke kostenposten zijn niet in deze najaarsnota meegenomen, omdat het geen vrijvallende middelen betreffen die als algemeen dekkingsmiddel anderszins kunnen worden ingezet. Zoals gezegd wordt het saldo van dergelijke kostenposten pas zichtbaar bij de jaarrekening, waardoor we het risico lopen in de jaarrekening een (ogenschijnlijk) aanmerkelijk positiever resultaat wordt gerealiseerd dan nu gepresenteerd in de najaarsnota.

Algemene uitkering
De hoogte van de algemene uitkering wordt bepaald door de omvang en verdeling van het gemeentefonds. De omvang is gekoppeld aan de groei van de rijksbegroting. De huidige raming van de hoogte van de algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2021. Ten tijde van het opstellen van deze najaarsnota zijn de uitkomsten van de Septembercirculaire nog niet bekend, waardoor de hoogte van de algemene uitkering in 2021 in werkelijkheid anders zal zijn dan opgenomen in de begroting 2021.

Sociaal Domein (Jeugdhulp en WMO)
De gemeentelijke kostenontwikkeling wordt steeds beter voorzien in de begroting. Dit doet de gemeente op basis van historische gegevens en periodieke monitoring van data. De kosten voor de Jeugdwet en de WMO worden gefinancierd op basis van een 'open eind regeling'. Ondanks de reële begroting zijn pas na het eerste kwartaal in het volgende jaar de daadwerkelijke zorgkosten vast te stellen na ontvangst van de definitieve productieverantwoordingen zorgverleners.

Personele slagkracht
De spankracht van de ambtelijke organisatie staat al langere tijd onder druk. Door de aanhoudende coronapandemie is de belasting alleen maar toegenomen. We zien dit ook terug in het werkbelevingsonderzoek onder medewerkers; daarmee bestaat het risico van een toename van het ziekteverzuim en de personeelskosten. Naast een aanhoudende coronapandemie krijgt de gemeente ook steeds meer taken vanuit het rijk, waarvoor geen of beperkte middelen beschikbaar worden gesteld. Door toename van het takenpakket is het de vraag of we met de huidige personele capaciteit alle geplande

werkzaamheden voor 2021 daadwerkelijk kunnen uitvoeren. Deze begrenzing aan ambtelijke slagkracht kan ertoe leiden dat bepaalde activiteiten onder druk komen te staan.

Aangifte omzetbelasting en BTW compensatiefonds

De belastingdienst heeft vragen gesteld over de aangiften wet Omzetbelasting over de jaren 2015-2018. Op dit moment zijn we hierover in gesprek met de belastingdienst en volgt een onderzoek dit najaar. De uitkomsten hiervan zijn nu nog in het ongewis. Wij hopen voor het eind van het jaar duidelijkheid te kunnen scheppen over de mogelijk financiële gevolgen.

1. Bestuur

Toelichting op programma Bestuur

Dit programma gaat over het besturen van de gemeente en de veiligheid van de inwoners. De raad en het college, bestuurlijke samenwerking, communicatie en rechtsbescherming van inwoners maar ook over openbare orde en veiligheid, de lokale regels in de Algemene Plaatselijke Verordening, de lokale uitvoering van de drank- en horecawet en handhaving, vallen onder dit programma. Ook komt in dit programma inclusief denken aan de orde, om het inclusieve gemeentebrede karakter hiervan te benadrukken.

Bestuur

Toelichting op product Bestuur

Het product Bestuur bestaat uit de subproducten college, raad, griffie en rekenkamerfunctie. Hoofdzakelijk gaat het hier om kosten voor salarissen en vergoedingen, opleidingskosten en representatie. Verder bestaat het product uit de volgende subproducten: (bestuurlijke) samenwerking, inclusief denken, internationale contacten, rechtsbescherming en communicatie.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Bestuur				
506050 Communicatieplan	0	21.060	12.623	8.437
521000 Raad	0	300.470	136.978	163.492
521050 Griffie	0	153.505	76.847	76.658
521100 Rekenkamerfunctie	0	33.380	19.024	14.356
521150 College	20.000	687.672	337.211	350.461
521300 Best. samenwerking	0	259.490	172.213	87.277
521350 Internationale contacten	0	1.810	0	1.810
521400 Rechtsbescherming	-10.000	23.490	15.094	8.396
Totaal Bestuur	**10.000**	**1.480.877**	**769.991**	**710.886**
Totaal Lasten	**10.000**	**1.480.877**	**769.991**	**710.886**
Baten				
Bestuur				
521150 College	0	0	-349	349
521400 Rechtsbescherming	0	0	3.750	-3.750
Totaal Bestuur	**0**	**0**	**3.402**	**-3.402**
Totaal Baten	**0**	**0**	**3.402**	**-3.402**
Resultaat	**10.000**	**1.480.877**	**773.392**	**707.485**

Toelichting op de lasten en baten bestuur

Lasten

Bij het product Bestuur moeten de lasten voor **€10.000,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

521150 College

Voor begeleidingskosten van oud-bestuurders is een bijraming noodzakelijk van **€20.000,-.**

521400 Rechtsbescherming

Het budget voor Rechtsbescherming kan met **€10.000,-** naar beneden worden

bijgesteld. Dit is verantwoord omdat de vraag naar externe advisering gedurende het tweede en derde kwartaal aanmerkelijk beperkter is gebleven dan geraamd.

Veiligheid

Toelichting op product veiligheid

Het product Veiligheid bestaat uit de subproducten brandweer, crisisbeheersing, openbare orde en veiligheid, opvang huisdieren, APV, drank en horecawet en handhaving. De lasten op dit product hebben voor een groot deel betrekking op de brandweertaken in VNOG-verband. Daarnaast worden legesopbrengsten binnen dit product verantwoord.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Veiligheid				
502020 Brandweergarage Heerde	0	62.033	44.318	17.715
502040 Brandweergarage Wapenveld	0	33.271	17.235	16.036
523000 Brandweer	0	908.550	906.217	2.333
523050 Crisisbeheersing	0	41.906	3.382	38.524
523100 Openbare orde & Veiligheid	0	210.848	25.016	185.832
523150 APV	0	153.654	0	153.654
523200 Drank- en horecawet	0	42.329	0	42.329
545150 Handhaving Bouwen	0	186.783	0	186.783
545300 Handhaving Milieubeheer	0	8.214	0	8.214
551300 Opvang huisdieren	0	20.560	16.193	4.367
Totaal Veiligheid	**0**	**1.668.148**	**1.012.360**	**655.788**
Totaal Lasten	**0**	**1.668.148**	**1.012.360**	**655.788**
Baten				
Veiligheid				
523000 Brandweer	0	-8.140	0	-8.140
523100 Openbare orde & Veiligheid	0	-81.700	0	-81.700
523150 APV	0	-13.650	-16.454	2.804
545150 Handhaving Bouwen	0	0	-2.500	2.500
545300 Handhaving Milieubeheer	0	0	-5.000	5.000
Totaal Veiligheid	**0**	**-103.490**	**-23.954**	**-79.536**
Totaal Baten	**0**	**-103.490**	**-23.954**	**-79.536**
Resultaat	**0**	**1.564.658**	**988.406**	**576.252**

Toelichting op de lasten en baten veiligheid

Voor het product Veiligheid zijn geen financiële bijstellingen van toepassing.

2. Bedrijfsvoering

Toelichting op programma Bedrijfsvoering

De gemeente is een betrouwbare rentmeester van de publieke middelen. Uitgangspunt is dat de exploitatie op orde is om jaarlijks te kunnen voldoen aan de voorwaarde van een sluitende begroting. Naast financiën en de financiële uitvoering van het Grondbeleid, vallen onder dit programma de gemeentelijke organisatie, de accommodaties voor gemeentebestuur en ambtelijke organisatie, burgerzaken, het streekarchivariaat, basisregistraties, informatisering en automatisering en elektronische dienstverlening.

Financiën

Toelichting op product Financiën

Het product Financiën bestaat uit de subproducten accountantskosten, belastingen en diverse saldi.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Financien				
531000 Accountantskosten	9.000	89.000	-27.770	116.770
531751 Reserve Precariobelasting	0	1.008.310	0	1.008.310
531850 Saldo voor bestemming	-150.902	-86.500	0	-86.500
Totaal Financien	**-141.902**	**1.010.810**	**-27.770**	**1.038.580**
Totaal Lasten	**-141.902**	**1.010.810**	**-27.770**	**1.038.580**
Baten				
Financien				
531001	-9.000	-9.000	0	-9.000
531450 Reserve investeringen en eigen vermogen	0	-85.500	0	-85.500
531901 Reserve saldo na bestemming	0	-398.000	0	-398.000
Totaal Financien	**-9.000**	**-492.500**	**0**	**-492.500**
Totaal Baten	**-9.000**	**-492.500**	**0**	**-492.500**
Resultaat	**-150.902**	**518.310**	**-27.770**	**546.080**

Toelichting op de lasten en baten Financiën

Lasten

De raming van de uitgaven bij product Financiën kan met **€141.902,-** worden afgeraamd. Hieronder volgt een toelichting op deze budgetbijstelling.

531000 Accountantskosten

Ten opzichte van de aanbesteding zijn er aanvullende SISA-regelingen aan de controle toegevoegd (o.a. als gevolg van corona). Deze kosten zullen aanvullend worden gefactureerd en worden gedekt door een onttrekking uit de reserve corona.

531850 Saldo voor bestemming

Het begrotingssaldo van **€122.457,-** betreft het voordelig saldo van de voorjaarsnota 2021. In het proces van de najaarsnota wordt dit bedrag afgeraamd om het uiteindelijke nieuwe begrotingssaldo van de najaarsnota zichtbaar te maken.

Afvalverwerking

In het raadsvoorstel 'verordening afvalstofheffing' bent u geïnformeerd dat in de tariefstelling van de afvalstofheffing rekening is gehouden met een BTW-component die kan worden gecompenseerd uit het BTW-compensatiefonds. Dit voordelig effect van **€28.445,-** was nog niet eerder verwerkt in de begroting 2021 en wordt nu alsnog meegenomen.

Baten
De aanvullende controle kosten **(€9.000,-)** van de accountant omtrent aanvullende SISA-regelingen (als gevolg van corona) worden gedekt uit de reserve corona.

Uitvoering Grondbeleid

Toelichting op product uitvoering Grondbeleid

Het voeren van grondexploitaties.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Uitvoering Grondbeleid				
539000 Grondbeleid	0	71.217	3.734	67.483
539027 Complex Bovenkamp 2	0	0	11.579	-11.579
539028 Complex De Kolk	0	0	72.335	-72.335
539034 Complex Wezeweg 4	0	0	437	-437
539100 Grondexpl. niet bedrijventerreinen	0	16.572	0	16.572
Totaal Uitvoering Grondbeleid	**0**	**87.789**	**88.085**	**-296**
Totaal Lasten	**0**	**87.789**	**88.085**	**-296**
Baten				
Uitvoering Grondbeleid				
539000 Grondbeleid	0	-325.970	0	-325.970
539027 Complex Bovenkamp 2	0	0	-213.965	213.965
539028 Complex De Kolk	0	0	-178.482	178.482
Totaal Uitvoering Grondbeleid	**0**	**-325.970**	**-392.446**	**66.476**
Totaal Baten	**0**	**-325.970**	**-392.446**	**66.476**
Resultaat	**0**	**-238.181**	**-304.361**	**66.180**

Toelichting op de lasten en baten Grondbeleid

Voor het product Grondbeleid zijn geen financiële bijstellingen van toepassing.

Burgerzaken

Toelichting op product Burgerzaken

Burgerzaken draait om mensen en in de eerste plaats om hun identiteit. Met hun identiteit hebben burgers recht op allerlei voorzieningen en diensten van de overheid. Burgerzaken vervult de rol van 'poortwachter' door het vaststellen en vastleggen van de identiteit bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner van de gemeente. Daarnaast is Burgerzaken door de afgifte van reis- en rijbewijsdocumenten een belangrijke speler in de keten van identiteitsvaststelling, identiteitscontrole en identiteitsbescherming.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Burgerzaken				
525000 Burgerzaken	0	311.007	8.532	302.475
525050 Secretarieleges	-7.500	69.430	43.865	25.565
525051	-20.000	-20.000	0	-20.000
525100 Verkiezingen	35.000	59.090	60.874	-1.784
525150 Vaccinatie & doodschouw	0	12.070	6.712	5.358
Totaal Burgerzaken	**7.500**	**431.597**	**119.983**	**311.614**
Totaal Lasten	**7.500**	**431.597**	**119.983**	**311.614**
Baten				
Burgerzaken				
525001	-35.000	-35.000	0	-35.000
525050 Secretarieleges	27.500	-202.790	-97.281	-105.509
Totaal Burgerzaken	**-7.500**	**-237.790**	**-97.281**	**-140.509**
Totaal Baten	**-7.500**	**-237.790**	**-97.281**	**-140.509**
Resultaat	**0**	**193.807**	**22.702**	**171.105**

Toelichting op de lasten en baten Burgerzaken

Lasten

Bij het product Burgerzaken worden de lasten voor 2021 met **€7.500,-** bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting op deze budgetbijstelling.

525050 Secretarieleges

In verband met een lagere uitgifte van reisdocumenten zijn eveneens de bijbehorende, door ons te betalen, rijksleges met **€27.500,-** naar beneden bijgesteld. Als gevolg van corona is er sprake van een lagere afgifte van reisdocumenten.

525100 Verkiezingen

De overschrijding op de post 'verkiezingen' wordt voor ongeveer **€35.000,-** veroorzaakt door kosten die gemaakt zijn als gevolg van corona. Te denken valt hierbij aan de inzet van extra stembureauleden per stemlokaal, het volgen van extra opleidingen door stembureauleden , het inrichten van stembureaus op locaties die niet in eigendom zijn van de gemeente, het inrichten van het briefstembureau, de aanschaf van schoonmaak- en desinfectiemiddelen, mondkapjes, handschoenen en spatschermen, de inzet van beveiliging en de extra druk- en portokosten die gemoeid waren met de verkiezingen en het briefstemmen.

Baten
De opbrengsten bij dit product kunnen voor 2021 met **€27.500,-** worden afgeraamd. Daarbij vindt er een onttrekking plaats uit de reserve corona van **€35.000,-**. Per saldo nemen de baten met **€7.500,-** toe.

525050 Secretarieleges
In verband met een lagere uitgifte van reisdocumenten, zijn de legesinkomsten **€27.500,-** lager dan van te voren was begroot. Als gevolg van corona is er sprake van een lagere afgifte van reisdocumenten.

Basisregistratie

Toelichting op product Basisregistratie

Gemeente Heerde is (wettelijk) verplicht haar informatievoorziening te baseren op het stelsel van basisregistraties. Basisregistraties borgen een eenmalige invoer en meervoudig gebruik van gegevens. De meest bekende zijn de basisregistraties Personen (BRP), adressen en gebouwen (BAG), basisregistratie WOZ en de basisregistratie voor bedrijven (NHR). In deze basisregistraties staan de algemene gegevens zoals persoonsgegevens, adressen en bedrijfsnamen. In applicaties gebruiken we deze basisgegevens en vullen die aan met taakspecifieke gegevens.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Basisregistratie	**-7.500**	**68.280**	**31.377**	**36.903**
Totaal Lasten	**-7.500**	**68.280**	**31.377**	**36.903**
Resultaat	**-7.500**	**68.280**	**31.377**	**36.903**

Toelichting op de lasten en baten Basisregistratie

Lasten

521450 Basisregistratie

Bij het product Basisregistratie moet bij de lasten voor 2021 **€7.500,-** worden afgeraamd vanwege lagere mutaties.

Streekarchivariaat

Toelichting op product Streekarchivariaat

De statische archieven van de drie gemeenten (Heerde, Epe en Hattem) zijn samengebracht in één bewaarplaats. Het streekarchief bevindt zich bij het gemeentehuis van Epe. De streekarchivaris voert ook beheer taken als behoudswerkzaamheden uit en verzorgt de inzage mogelijkheid in de studiezaal. Heerde heeft zitting in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Tevens huurt de gemeente Heerde ruimte die aan de gestelde eisen voldoet voor het dynamische archief.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Streekarchivariaat				
521550 Streekarchivariaat	0	68.024	10.467	57.557
Totaal Streekarchivariaat	**0**	**68.024**	**10.467**	**57.557**
Totaal Lasten	**0**	**68.024**	**10.467**	**57.557**
Resultaat	**0**	**68.024**	**10.467**	**57.557**

Toelichting op de lasten en baten Streekarchivariaat

Voor het product Streekarchivariaat zijn geen financiële bijstellingen van toepassing.

3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Toelichting op programma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Dit programma gaat over duurzaamheid, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het bos, ruimtelijke ontwikkelingen, economie, recreatie en toerisme en bouwen en wonen. Onder dit programma valt ook het opstellen van de omgevingsvisie, een instrument in het kader van de nog vast te stellen omgevingswet. Met het toepassing van uitnodigingsplanologie hebben we ons al voorbereid op deze wet. Onze rol bij ruimtelijke vraagstukken is daarmee veranderd. De omgevingsvisie maken we samen.

Duurzaamheid

Toelichting op product Duurzaamheid

De kosten van de ambtelijke capaciteit, eventuele externe advisering en de bijdrage aan het energieloket en regiotaken.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Duurzaamheid				
521600 Duurzaamheid	0	489.536	103.128	386.409
Totaal Duurzaamheid	**0**	**489.536**	**103.128**	**386.409**
Totaal Lasten	**0**	**489.536**	**103.128**	**386.409**
Baten				
Duurzaamheid				
521600 Duurzaamheid	0	-137.808	-137.808	0
521601 Reserve Duurzaamheid	0	-150.000	0	-150.000
Totaal Duurzaamheid	**0**	**-287.808**	**-137.808**	**-150.000**
Totaal Baten	**0**	**-287.808**	**-137.808**	**-150.000**
Resultaat	**0**	**201.728**	**-34.681**	**236.409**

Toelichting op de lasten en baten Duurzaamheid

Voor het product Duurzaamheid zijn geen financiële bijstellingen van toepassing.

Economie

Toelichting op product Economie

Ambtelijke capaciteit, externe advisering bijdrage vitale vakantieparken, bijdragen aan de Regio Zwolle en de Cleantech Regio, de huur van het plein van de Johanneskerk in Heerde en energieverbruik ten behoeve van de markt.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Economie				
533000 Economische zaken	0	363.897	134.482	229.415
533050 Markten	0	35.306	18.712	16.594
533100 Festiviteiten	0	5.029	2.060	2.969
Totaal Economie	**0**	**404.232**	**155.254**	**248.978**
Totaal Lasten	**0**	**404.232**	**155.254**	**248.978**
Baten				
Economie				
533050 Markten	0	-12.250	235	-12.485
533100 Festiviteiten	0	-1.270	446	-1.716
533150 Marktgelden	0	0	-9.252	9.252
Totaal Economie	**0**	**-13.520**	**-8.571**	**-4.949**
Totaal Baten	**0**	**-13.520**	**-8.571**	**-4.949**
Resultaat	**0**	**390.712**	**146.683**	**244.029**

Toelichting op de lasten en baten Economie

Voor het product Economie zijn geen financiële bijstellingen van toepassing.

Toerisme

Toelichting op product Toerisme

Faciliteren van 'Visit Heerde', Visit Veluwe, promotie van Cittaslow en toeristische infrastructuur.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Toerisme				
533200 Toerisme & Recreatie	15.000	417.959	207.014	210.945
Totaal Toerisme	**15.000**	**417.959**	**207.014**	**210.945**
Totaal Lasten	**15.000**	**417.959**	**207.014**	**210.945**
Baten				
Toerisme				
533200 Toerisme & Recreatie	0	-21.587	-129.470	107.883
Totaal Toerisme	**0**	**-21.587**	**-129.470**	**107.883**
Totaal Baten	**0**	**-21.587**	**-129.470**	**107.883**
Resultaat	**15.000**	**396.372**	**77.544**	**318.828**

Toelichting op de lasten en baten Toerisme

Lasten

Bij het product Toerisme moeten de lasten voor **€15.000,-** worden bijgeraamd vanwege de eindafrekening subsidie over de periode 2017-2020 aan de Stichting Schaapskudde.

Bouwen en wonen

Toelichting op product Bouwen en Wonen

Ambtelijke capaciteit, beheerkosten startersleningen, bijdragen aan externe onderzoeken en aan de regionaal woonruimteverdeelcommissie, kosten voor de woonwagens die op het terrein Krimpenbos staan en leges WABO voor bouwvergunningen.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Bouwen & Wonen				
545000 Volkshuisvesting	6.500	258.428	23.230	235.198
545050 Woonwagenkamp	0	10.387	434	9.953
545100 Vergunning & toezicht Bouwen	0	447.079	11.775	435.304
545250 Milieubeheer	0	378.734	217.709	161.025
Totaal Bouwen & Wonen	**6.500**	**1.094.628**	**253.147**	**841.481**
Totaal Lasten	**6.500**	**1.094.628**	**253.147**	**841.481**
Baten				
Bouwen & Wonen				
545000 Volkshuisvesting	0	0	0	0
545050 Woonwagenkamp	0	-3.855	-2.891	-964
545100 Vergunning & toezicht Bouwen	0	0	-515	515
545200 Leges WABO	-330.000	-748.000	-366.366	-381.634
545250 Milieubeheer	0	-62.322	0	-62.322
Totaal Bouwen & Wonen	**-330.000**	**-814.177**	**-369.772**	**-444.405**
Totaal Baten	**-330.000**	**-814.177**	**-369.772**	**-444.405**
Resultaat	**-323.500**	**280.451**	**-116.625**	**397.076**

Toelichting op de lasten en baten Bouwen en Wonen

Lasten

Bij het product Bouwen en Wonen moeten de lasten voor **€6.500,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

545000 Volkshuisvesting

Het college heeft de opdracht gegeven om de instrumenten in beeld te brengen die ingezet kunnen worden om betaalbare woningen (koop en huur) voor een langere periode als betaalbare woningen beschikbaar te houden. Dit is een actie die uit de Woonagenda naar voren is gehaald. De gemeenten Epe en Hattem hebben vervolgens aangegeven wel deel te willen nemen aan dit onderzoek. Voor het inventarisatiedeel (fase 1) is dan ook in gezamenlijkheid opdracht verleend. In september wordt dit onderzoek opgeleverd. Fase 2 van het onderzoek (uitwerking en implementatie van het instrument of combinatie van instrumenten) wordt mogelijk in gezamenlijkheid opgepakt, maar dit kunnen ook afzonderlijke trajecten worden.

Baten

5452000 Leges Wabo

Voor het afhandelen van de vele WABO-aanvragen wordt incidenteel extra personele ondersteuning ingezet; verantwoording hiervan vindt plaats bij het product overhead. Deze extra kosten worden gedekt door de extra legesopbrengsten bij dit product met **€330.000,-** te verhogen.

Ruimtelijke ontwikkeling

Toelichting op product Ruimtelijke ontwikkeling

Ambtelijke capaciteit voor eigen plannen, initiatieven van derden en planschades en externe advisering hierover.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Ruimtelijke ontwikkeling				
547000 RO eigen plannen	10.000	231.665	13.322	218.343
547050 RO initiatieven van derden	0	152.315	0	152.315
547100 RO toezicht handhaving	0	2.738	0	2.738
547150 Planschades	0	15.000	0	15.000
547250 Omgevingswet	0	189.000	32.182	156.818
547300 Vliegveld Lelystad	0	10.000	0	10.000
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling	**10.000**	**600.718**	**45.504**	**555.214**
Totaal Lasten	**10.000**	**600.718**	**45.504**	**555.214**
Baten				
Ruimtelijke ontwikkeling				
547000 RO eigen plannen	0	-34.760	0	-34.760
547050 RO initiatieven van derden	0	-50.510	-69.699	19.189
547150 Planschades	0	-25.000	-6.240	-18.760
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling	**0**	**-110.270**	**-75.939**	**-34.331**
Totaal Baten	**0**	**-110.270**	**-75.939**	**-34.331**
Resultaat	**10.000**	**490.448**	**-30.435**	**520.883**

Toelichting op de lasten en baten Ruimtelijke ontwikkeling

Lasten

Bij het product Ruimtelijke ontwikkeling moeten de lasten voor **€10.000,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

547000 RO eigen plannen

In juni - juli 2021 heeft t.o.v. het oorspronkelijke plan van aanpak een extra participatieronde plaatsgevonden. De extra kosten bedragen circa **€10.000,-** en zijn ingezet voor extra inhuur en voor het voorbereiden en plaatsen van de concept omgevingsvisie op 'samenwerkenaanheerde.nl'.

Accommodaties

Toelichting op product Accommodaties

Betreft accommodaties die zichtbaar en hoorbaar zijn in de openbare ruimte en de vrijkomende locaties als De Hank, 't Honk en Willem-Alexanderschool.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Accommodaties				
502060 Carillion	0	1.650	926	724
502080 Podiumvoorziening dorpsplein Heerde	0	1.070	38.371	-37.301
502120 Muziekkoepel Veessen	0	3.330	0	3.330
502180 Stalling werf	0	15.860	14.657	1.203
502640 Flessenbergerweg 39	0	24.174	22.682	1.492
502680 Villa Jacoba	0	31.940	31.182	758
502740 Nachtegaalweg 48	62.250	62.790	77.035	-14.245
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	5.000	181.798	48.651	133.147
549200 Vrijkomende locaties	0	47.519	36.509	11.010
549201 Reserve vrijkomende locaties	0	0	3.398	-3.398
Totaal Accommodaties	**67.250**	**370.131**	**273.412**	**96.719**
Totaal Lasten	**67.250**	**370.131**	**273.412**	**96.719**
Baten				
Accommodaties				
502001 Reserve gebouwen	-142.250	-170.250	0	-170.250
502180 Stalling werf	0	0	-451	451
502640 Flessenbergerweg 39	0	-9.028	-1.319	-7.709
502680 Villa Jacoba	0	-18.295	-15.045	-3.250
502740 Nachtegaalweg 48	22.238	0	0	0
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	0	-35.060	-30.642	-4.418
549201 Reserve vrijkomende locaties	0	-13.765	0	-13.765
Totaal Accommodaties	**-120.012**	**-246.398**	**-47.457**	**-198.941**
Totaal Baten	**-120.012**	**-246.398**	**-47.457**	**-198.941**
Resultaat	**-52.762**	**123.733**	**225.954**	**-102.221**

Toelichting op de lasten en baten Accommodaties

Lasten

Bij het product Accommodaties moeten de lasten voor **€5.000,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties

Voor vrijkomen en verhuur woningen zijn de onderhoudskosten hoger dan geraamd; hiervoor moet **€5.000,-** worden bijgeraamd.

502740 Nachtegaalweg 48

Het pand aan de Nachtegaalweg 48 is in 2020 verkocht. Dit betekent dat de boekwaarde van het pand volledig afgeschreven moet worden. De restant boekwaarde bedraagt **€62.250,-**. De extra kosten worden gedekt uit de reserve gebouwen.

Baten

De opbrengsten bij het product Nachtegaalweg 48 kunnen voor 2021 met **€22.238,-** worden afgeraamd. Daarnaast is binnen het product accommodaties een onttrekking uit reserves geraamd van **€142.250,-**. Bestaande uit een onttrekking uit de reserve gebouwen van **€62.250,-** in verband met de afwaardering van de boekwaarde Nachtegaalweg, **€30.000,-** dekking voor de extra kosten voor het project renovatie raadshuis en **€50.000,-** dekking uit de coronareserve voor diverse kosten in het gemeentehuis als gevolg van corona.

Beheer en Onderhoud

Toelichting op product Beheer en Onderhoud

Beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (wegen, fietspaden, groen, openbare verlichting, riolering, speeltoestellen) en grondzaken.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Beheer & Onderhoud				
502100 Zoutloods	0	23.440	24.063	-623
502500 Sportpark Molenbeek	0	23.200	2.525	20.675
502520 Sportpark Eeuwlanden	0	5.280	2.929	2.351
502540 Sportpark Monnikenbos	0	6.840	6.898	-58
502560 Sportpark Veessen	0	1.570	1.635	-65
502620 Aula en baarhuisjes	0	33.065	15.940	17.125
549300 Buitensportaccommodaties	0	340.830	317.263	23.567
551000 Gemeentelijke gronden	0	157.725	6.566	151.159
551050 Erfpachten	0	2.150	2.150	0
551100 Kadaster & Landmeten	0	54.818	7.784	47.034
551103 RP-911-F	0	0	521	-521
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	8.000	156.664	117.937	38.727
551200 Beheerplan Wegen	10.000	1.658.177	955.218	702.959
551202 35-VVG-5 Ford	0	0	1.388	-1.388
551203 34-VVG-5 Ford	0	0	3.880	-3.880
551205 23-KBK-5 Peugeot partner	0	0	1.777	-1.777
551206 2-VDZ-49 peugeot partner	0	0	2.182	-2.182
551207 Tractor New Holland TR-AK-GH	0	0	16.012	-16.012
551208 5-VZL-60 Mitsubishi	0	0	3.353	-3.353
551209 BX-VD-29 vrachtauto Mercedes	0	0	11.913	-11.913
551210 5-VHF-05 Porter 1.3 kipper	0	0	2.158	-2.158
551211 T4-03-0 New Holland 40/30	0	0	8.162	-8.162
551212 Versnipperaar Schiesling 105MX	0	0	29	-29
551213 DI-VE-RS wegen bladblazers ed	0	0	4.601	-4.601
551214 Klepelmaaier	0	0	7.180	-7.180
551220 Gronddepot	0	32.644	12.455	20.189
551250 Huisnummering/straatnaamborden	0	1.850	2.583	-733
551350 Herstel degeneratieschade	0	111.561	78.683	32.878
551400 Beheerplan Kunstwerken	0	272.492	165.122	107.370
551450 Verkeersmaatregelen	0	117.978	61.105	56.873
551600 Beheerplan Water	0	99.265	38.552	60.713
551650 Verkeers- en vervoersplan	0	43.148	4.880	38.268

551750 Beheerplan Verlichting	0	232.848	106.471	126.377
551800 Beheerplan Openbaar groen	-4.000	1.309.509	374.501	935.008
551802 1-VKL-31 Mercedes	0	0	2.606	-2.606
551803 8-VTN-63 Mercedes	0	0	4.269	-4.269
551804 5-VZL-61 Mitsubishi	0	0	3.703	-3.703
551805 8-VJF-85 Mercedes	0	0	2.921	-2.921
551806 5-VZL-62 Mitsubishi	0	0	2.927	-2.927
551807 94-BV-ZB Porter 1.3 kipper	0	0	784	-784
551808 2-VFL-73 Mercedes	0	0	2.996	-2.996
551810 VB-868-H Mercedes	0	0	3.167	-3.167
551811 Versnipperaar Shiesling 400 ZX	0	0	435	-435
551812 56-BX-DD Mercedes	0	0	2.570	-2.570
551813 SA-BO John Deere	0	0	5.582	-5.582
551814 Di-Ve-RS bladblazer groen	0	0	11.302	-11.302
551815 BO-OM-ER	0	0	1.938	-1.938
551816 KU-BO-TA	0	0	583	-583
551817 RA-NS-OM	0	0	2.461	-2.461
551850 Beheerplan Speeltuinen	0	82.327	35.017	47.310
551900 Onderhoudsplan Begraafplaatsen	-2.000	466.471	73.678	392.793
551902 HA-ZA-A Hansa Kraan	0	0	2.112	-2.112
551903 DI-VE-RS Begraafplaats bladblazers ed	0	0	6.667	-6.667
552000 Onderhoudsplan Reiniging	25.300	1.636.372	1.202.863	433.509
552100 Onderhoudsplan Riolering	0	1.160.942	583.928	577.014
552102 DI-VE-RS ROM	0	0	394	-394
552200 Huisaansluiting riolering	0	2.131	11.489	-9.358
Totaal Beheer & Onderhoud	**37.300**	**8.033.297**	**4.332.804**	**3.700.493**
Totaal Lasten	**37.300**	**8.033.297**	**4.332.804**	**3.700.493**
Baten				
Beheer & Onderhoud				
515810 Lichtmast 8 Grote weg Wapenveld	0	0	-2.217	2.217
549300 Buitensportaccommodaties	0	-53.865	-35.545	-18.320
551000 Gemeentelijke gronden	0	-58.495	-62.997	4.502
551050 Erfpachten	0	-49.740	-38.253	-11.487
551100 Kadaster & Landmeten	0	-2.130	-21	-2.109
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	0	0	0	0
551200 Beheerplan Wegen	0	0	-1.250	1.250
551201 Reserve Beheerplan Wegen	-10.000	-10.000	0	-10.000
551203 34-VVG-5 Ford	0	0	-3.000	3.000
551220 Gronddepot	0	-32.644	0	-32.644
551350 Herstel degeneratieschade	0	-96.410	-76.753	-19.657
551401 Reserve Beheerplan Kunstwerken	0	-114.657	0	-114.657

551450 Verkeersmaatregelen	0	0	-180	180
551550 Inritvergunningen	0	0	0	0
551750 Beheerplan Verlichting	0	-4.980	0	-4.980
551800 Beheerplan Openbaar groen	0	0	12.615	-12.615
551901 Reserve Begraafplaatsen	0	-118.442	0	-118.442
551950 Inkomsten begraafplaatsen	0	-503.321	-476.992	-26.329
552001 Reserve Reiniging	-25.300	-100.213	0	-100.213
552050 Inkomsten reiniging	24.600	-1.994.303	-1.442.536	-551.767
552100 Onderhoudsplan Riolering	0	50.939	0	50.939
552102 DI-VE-RS ROM	0	-50.939	0	-50.939
552150 Inkomsten riolering	0	-1.446.842	-1.461.994	15.152
552200 Huisaansluiting riolering	0	-2.131	-10.500	8.369
Totaal Beheer & Onderhoud	**-10.700**	**-4.588.173**	**-3.599.623**	**-988.550**
Totaal Baten	**-10.700**	**-4.588.173**	**-3.599.623**	**-988.550**
Resultaat	**26.600**	**3.445.124**	**733.182**	**2.711.942**

Toelichting op de lasten en baten Beheer en Onderhoud

Lasten

Bij het product Beheer & Onderhoud moeten de lasten per saldo voor **€37.300,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

551800 Beheerplan Openbaar groen / 551900 Onderhoudsplan begraafplaatsen.
Voor verzekering van het wagenpark moet er **€6.000,-** worden afgeraamd.

551150 Straatreiniging & Gladheidbestrijding.
Eén keer in de 10 jaar moet het gladheidmeldsysteem worden geüpdatet. Dit jaar moest dat plaatsvinden; de kosten hiervoor bedragen **€8.000,-**.

551200 Beheerplan wegen
In deze najaarsnota staat ook een bedrag van **€10.000,-** dat in een eerder jaar beschikbaar is gesteld voor maatregelen om weggebruikers te waarschuwen voor overstekend wild. De huidige bebording met een adviessnelheid van 60 kilometer en/of een waarschuwing voor overstekend wild heeft niet overal het gewenste effect voor weggebruikers. Hiervoor moeten andere attentiemaatregelen getroffen worden. Het bedrag van **€10.000,-** is hiervoor bedoeld en wordt gedekt uit de algemene reserve grondbedrijf.

552000 Onderhoudsplan Reiniging
Door de coronacrisis hebben gemeenten zowel extra kosten gemaakt als inkomsten gemist met betrekking tot afvalinzameling. Met name door onder andere het thuiswerken is de hoeveelheid afval gegroeid en zijn de logistieke kosten toegenomen. Gemeenten zijn in 2020 hiervoor i.v.m. corona gecompenseerd. In 2021 is een eindafrekening ontvangen van de ROVA over de afvalinzameling 2020 ter hoogte van **€25.300,-** . Deze kosten worden gedekt uit de reserve corona.

Baten

De baten kunnen bij dit product met **€10.700,-** worden verhoogd. Hieronder is een toelichting opgenomen van deze budgetbijstelling.

552050 inkomsten reiniging
De inkomsten moeten met **€24.600,-** naar beneden worden bijgesteld. De betreft een aframing van het dividend ROVA. De uitkering is uiteindelijk lager geworden was begroot.

551201 Reserve beheerplan wegen
De extra kosten voor andere attentiemaatregelen om weggebruikers te waarschuwen voor overstekend wild worden gedekt uit de algemene reserve grondbedrijf.

552001 Reserve Reiniging
De eindafrekening van de ROVA over de afvalinzameling 2020 wordt gedekt uit de reserve corona (**€25.300,-**).

Bosbeheer

Toelichting op product Bosbeheer
Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk bos- en heidegebied.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Bosbeheer				
502200 Gebouwen Bosbedrijf	0	8.802	6.181	2.621
555000 Bosbeheer	0	102.070	46.530	55.540
555050 Recreatiebeheer	0	0	0	0
Totaal Bosbeheer	**0**	**110.872**	**52.711**	**58.161**
Totaal Lasten	**0**	**110.872**	**52.711**	**58.161**
Baten				
Bosbeheer				
502200 Gebouwen Bosbedrijf	0	-8.324	-22.504	14.180
555000 Bosbeheer	-18.000	-164.826	-102.072	-62.754
Totaal Bosbeheer	**-18.000**	**-173.150**	**-124.576**	**-48.574**
Totaal Baten	**-18.000**	**-173.150**	**-124.576**	**-48.574**
Resultaat	**-18.000**	**-62.278**	**-71.865**	**9.587**

Toelichting op de lasten en baten Bosbeheer
Baten

555000 Bosbeheer
Door de stijgende houtprijzen is de opbrengst voor de houtverkoop op stam in 2021 flink hoger. De baten voor het product Bosbeheer kunnen in 2021 daarom worden verhoogd met **€18.000,-**

4. Sociaal maatschappelijk

Toelichting op programma Sociaal Maatschappelijk

Het programma Sociaal Maatschappelijk gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt en heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, onderwijs, volksgezondheid en vrijetijdsbesteding zoals sport en kunst en cultuur. Het gaat om mensen en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving en invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid.

Preventie

Toelichting op product Preventie

Onder dit product vallen alle activiteiten die zich richten op preventie en de algemene voorzieningen en die als maatregel opgenomen zijn in het collegeprogramma, voor zowel jeugdigen als volwassenen. Deze producten maken financieel onderdeel uit van de overige producten.

Onderwijs en Educatie

Toelichting op product Onderwijs en Educatie

Vanuit dit budget wordt het onderwijskansenbeleid, leerplichtfunctie en regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters bekostigd. Daarnaast valt ook de Volwasseneneducatie en aanpak laaggeletterdheid onder dit product. De bekostiging hiervan komt voort uit de WEB-middelen die wij ontvangen vanuit het rijk via centrumgemeente Zwolle. Vanuit dit budget financieren wij formele taallessen, taalstages en de uren voor de taalpuntdocent.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Onderwijs & Educatie				
563000 Lokaal onderwijsbeleid	0	95.089	6.486	88.603
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	56.000	437.424	115.538	321.886
563150 Volwasseneneducatie	0	43.185	49.356	-6.171
Totaal Onderwijs & Educatie	**56.000**	**575.698**	**171.380**	**404.318**
Totaal Lasten	**56.000**	**575.698**	**171.380**	**404.318**
Baten				
Onderwijs & Educatie				
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	10.400	-287.024	-247.729	-39.295
563150 Volwasseneneducatie	0	-43.185	0	-43.185
Totaal Onderwijs & Educatie	**10.400**	**-330.209**	**-247.729**	**-82.480**
Totaal Baten	**10.400**	**-330.209**	**-247.729**	**-82.480**
Resultaat	**66.400**	**245.489**	**-76.349**	**321.838**

Toelichting op de lasten en baten Onderwijs & Educatie

Lasten

Bij het product Onderwijs & Educatie moeten de lasten met **€56.000,-** worden verhoogd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

563050 Overig lokaal onderwijsbeleid.

In 2021 is er een nagekomen factuur uit 2020 ontvangen betreffende de leerplichtambtenaar. Deze factuur van **€56.000,-** was niet voorzien.

Baten

563050 Overige lokaal onderwijsbeleid

De opbrengsten bij dit product moeten voor 2021 met **€10.400,-** naar beneden worden bijgesteld. dit betreft een overboeking van subproduct 'decentralisatieuitkering peuterspeelzaalwerk'.

Onderwijshuisvesting

Toelichting op product Onderwijshuisvesting

Wat mag het kosten

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Onderwijshuisvestig				
502325 OBS Pr. Beatrix (F 421)	0	16.020	11.820	4.200
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	0	25.430	29.189	-3.759
502365 OBS J. Ligthart (F 421)	0	25.458	24.494	964
502385 OBS De Heemde (F 421)	0	18.355	15.944	2.411
549000 Huisvesting basisonderwijs	0	860.442	222.656	637.786
549001 Reserve Huisvesting basisonderwijs	0	100.030	0	100.030
549050 De Sprengen	0	66.281	51.202	15.079
549100 De Noordgouw	0	125.710	113.070	12.640
Totaal Onderwijshuisvestig	**0**	**1.237.726**	**468.375**	**769.351**
Totaal Lasten	**0**	**1.237.726**	**468.375**	**769.351**
Baten				
Onderwijshuisvestig				
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	0	-34.660	-25.380	-9.280
549000 Huisvesting basisonderwijs	0	-1.000	0	-1.000
549001 Reserve Huisvesting basisonderwijs	0	-600.000	0	-600.000
Totaal Onderwijshuisvestig	**0**	**-635.660**	**-25.380**	**-610.280**
Totaal Baten	**0**	**-635.660**	**-25.380**	**-610.280**
Resultaat	**0**	**602.066**	**442.995**	**159.071**

Toelichting op de lasten en baten Onderwijshuisvesting

Voor het product Onderwijshuisvesting zijn geen financiële bijstellingen van toepassing.

Kunst, cultuur en media

Toelichting op product Kunst, cultuur en media

Dit product omvat het (subsidie)beleid op gebied van bibliotheekwerk, cultuurplein, cultuureducatie, muziek- zangverenigingen, Oranjeverenigingen, lokale radio en monumenten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Kunst Cultuur & Media				
565000 Bibliotheekwerk	0	270.255	270.255	0
565100 Kunst & Cultuur	94.520	357.617	260.996	96.621
565150 Theater & Muziek	0	26.900	13.645	13.255
565200 Lokale radio	0	9.114	8.964	150
565300 Monumentenzorg	-14.000	78.646	12.083	66.563
Totaal Kunst Cultuur & Media	**80.520**	**742.532**	**565.943**	**176.589**
Totaal Lasten	**80.520**	**742.532**	**565.943**	**176.589**
Baten				
Kunst Cultuur & Media				
565101 Res. Kunst & cultuur	-94.520	-142.820	0	-142.820
565300 Monumentenzorg	0	-2.500	-16.768	14.268
Totaal Kunst Cultuur & Media	**-94.520**	**-145.320**	**-16.768**	**-128.552**
Totaal Baten	**-94.520**	**-145.320**	**-16.768**	**-128.552**
Resultaat	**-14.000**	**597.212**	**549.175**	**48.037**

Toelichting op de lasten en baten Kunst & Cultuur

Lasten

Bij het product Kunst Cultuur & Media moeten de lasten voor **€80.520,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

565100 Kunst & Cultuur

Conform collegebesluiten van 15.12.2020, 15.06.2021 en 31.08.2021 worden de bedragen voor de subsidieregeling compensatie coronaeffect 'kunst en cultuur' en 'buurt en dorpshuizen' 2020 dit jaar uitgekeerd. Deze kosten van **€94.250,-** worden gedekt uit de coronareserve.

565300 Monumentenzorg

Tot op heden zijn er nog geen subsidieaanvragen ontvangen, de verwachting is dat er niet meer dan 1 aanvraag voor onderhoud zal komen in de rest van het jaar, daarom ramen we het budget af met **€14.000,-**

Baten
De kosten als gevolg van de subsidieregeling 'compensatie coronaeffect' wordt gedekt uit de reserve corona. Per saldo gaat het binnen product kunst en cultuur om **€94.250,-**

Sport

Toelichting op product Sport

Het product Sport omvat alle inzet, subsidies en bijdragen ten behoeve van sportstimulering. Hieronder vallen o.a. de binnen- en buitensport, de exploitatiebijdrage voor het zwembad en de combinatiefunctionaris sport.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Sport				
567150 Sportbeleid	37.500	112.926	28.588	84.338
567250 Zwembad	7.500	190.574	187.378	3.196
Totaal Sport	**45.000**	**303.500**	**215.966**	**87.534**
Totaal Lasten	**45.000**	**303.500**	**215.966**	**87.534**
Baten				
Sport				
567150 Sportbeleid	-32.500	-114.893	-79.700	-35.193
567151 Reserve Sportbeleid	-13.000	-13.000	0	-13.000
567251 Reserve zwembad	-7.500	-12.341	0	-12.341
Totaal Sport	**-53.000**	**-140.234**	**-79.700**	**-60.534**
Totaal Baten	**-53.000**	**-140.234**	**-79.700**	**-60.534**
Resultaat	**-8.000**	**163.266**	**136.267**	**26.999**

Toelichting op de lasten en baten Sport

Lasten

Bij het product Sport moeten de lasten met **€45.000,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

567150 Sportbeleid

Er zijn in 2021 extra middelen ontvangen uit het SPUK sportakkoord (**€32.500,-**); deze middelen worden ingezet voor de uitvoering van het sportakkoord.
Vanuit de subsidieregeling 'Compensatie coronaeffecten 2020' is er **€13.000,-** uitgekeerd aan sportverenigingen, daarnaast is er **€8.000,-** minder aan subsidie jeugdleden uitgekeerd omdat de verenigingen minder jeugdleden hadden dan begroot.

567250 Zwembad

Vanuit de subsidieregeling 'Compensatie coronaeffecten 2020' is er **€7.500,-** uitgekeerd aan het berghuizerbad.

Baten

De bijstelling aan de batenkant voor het jaar 2021 bedraagt **€53.000,-**. Dit betreft een bijraming van **€32.500,-** voor een extra bijdrage van het SPUK sportakkoord. Daarnaast wordt **€20.500,-** uit de reserve corona reserve gedekt voor de extra bijdrage aan sportverenigingen en het Berghuizerbad.

Accommodaties SMV

Toelichting op product Accommodaties SMV

Accommodaties die een sociaal maatschappelijke functie in onze gemeente hebben en waarvoor wij financieel verantwoordelijk zijn of een financiële bijdrage leveren.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Accommodaties SMV				
502390 De Heerd	0	546.342	334.533	211.809
502395 De Rhijnsberg	0	465.986	383.555	82.431
502440 Sportzaal Wapenveld	0	106.744	71.589	35.155
502450 Binnensportacc2017	0	0	36.834	-36.834
502460 Sporthal Faberhal	0	225.977	153.782	72.195
502462 Kantine Faberhal	0	7.970	4.629	3.342
502480 Dorpsacc.De Noord	0	74.861	56.222	18.639
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	0	27.402	21.772	5.630
Totaal Accommodaties SMV	**0**	**1.455.282**	**1.062.915**	**392.367**
Totaal Lasten	**0**	**1.455.282**	**1.062.915**	**392.367**
Baten				
Accommodaties SMV				
502390 De Heerd	0	-179.130	-117.488	-61.642
502395 De Rhijnsberg	0	-351.830	-63.591	-288.239
502440 Sportzaal Wapenveld	0	-14.632	-4.597	-10.035
502450 Binnensportacc2017	0	0	0	0
502460 Sporthal Faberhal	0	-49.810	-10.942	-38.868
502480 Dorpsacc.De Noord	0	-13.690	-4.470	-9.220
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	0	-12.071	-9.817	-2.254
Totaal Accommodaties SMV	**0**	**-621.163**	**-210.904**	**-410.259**
Totaal Baten	**0**	**-621.163**	**-210.904**	**-410.259**
Resultaat	**0**	**834.119**	**852.010**	**-17.891**

Toelichting op de lasten en baten Accommodaties SMV

Voor het product Accommodaties SMV zijn geen financiële bijstellingen van toepassing.

STIP

Toelichting op product STIP

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
STIP				
570000 Welzijn	52.200	382.974	95.120	287.854
570010 dagbesteding	0	129.758	63.401	66.358
570020 Sociaal werk	13.400	316.310	143.016	173.294
570030 Thuisbegeleiding	0	141.740	166.815	-25.075
570040 Jeugd	66.430	681.067	504.241	176.826
570050 Balie	0	26.020	17.788	8.232
570100 Locatie Heerde	0	197.099	125.909	71.190
570150 Locatie Wapenveld	0	47.107	9.209	37.898
570200 Uitvoeringskosten algem.	32.902	169.878	70.775	99.103
570250 Uitvoeringskosten volwas	0	60.525	4.063	56.462
570300 Uitvoeringskosten jeugd	50.000	99.266	64.908	34.358
Totaal STIP	**214.932**	**2.251.744**	**1.265.245**	**986.499**
Totaal Lasten	**214.932**	**2.251.744**	**1.265.245**	**986.499**
Baten				
STIP				
570001	-52.200	-52.200	0	-52.200
570021	-13.400	-13.400	0	-13.400
570041	-66.430	-66.430	0	-66.430
570100 Locatie Heerde	0	-4.000	0	-4.000
570201	-27.902	-27.902	0	-27.902
570250 Uitvoeringskosten volwas	0	0	-2.218	2.218
570300 Uitvoeringskosten jeugd	0	0	-2.905	2.905
570301	-50.000	-50.000	0	-50.000
Totaal STIP	**-209.932**	**-213.932**	**-5.123**	**-208.809**
Totaal Baten	**-209.932**	**-213.932**	**-5.123**	**-208.809**
Resultaat	**5.000**	**2.037.812**	**1.260.122**	**777.690**

Toelichting op de lasten en baten product STIP

Lasten

Bij het product STIP moeten de lasten met **€214.932,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

57000 Welzijn

Dit jaar zijn er extra uren voor buurtcoachparticipatie ingezet ten behoeve van kwetsbare inwoners; deze kosten kunnen worden gedekt uit de middelen die zijn ontvangen uit de corona compensatie 4e brief. (**€6.400,-**).
In 2021 is de pilot huishoudcoach gestart conform collegevoorstel 21-12-2020, hiervoor wordt het budget voor inhuur personeel bij Stip met **€46.000,-** verhoogd.

570020 Sociaal werk

Uit de 4e brief corona compensatie hebben we middelen ontvangen voor bestrijding van eenzaamheid onder ouderen. Dit zetten we in voor een ouderenwerker voor 12 maanden. In 2021 zal dit nog **€13.416,-** kosten; het restant van **€26.832,-** zal in 2022 worden uitgegeven.

570040 Jeugd

Van het rijk hebben we in het 4e coronapakket middelen ontvangen voor o.a. project herstelplan Jeugd, in de gemeente Heerde zetten we dit in voor een tijdelijke extra jongerenwerker. **€31.100,-.**

Conform collegevoorstel d.d. 05-01-2021 doorontwikkeling team STIP wordt er voor voor de pilot gezinscoach scheidingsproblematiek een bedrag van **€141.300,-** uit het reserve sociaal domein toegevoegd aan het budget van STIP. Voor 2021 betekent dit **€35.325,-** het restant zal in 2022 en 2023 worden uitgeven.

570200 Uitvoeringskosten algemeen

Een bedrag van **€27.902,-** is het restantbedrag van het voorbereidingskrediet en wordt in 2021 uit de reserve aanpak 0 -100+ gehaald. Dit bedrag wordt gebruik voor o.a. communicatiekosten (website promotie e.d.) en aanvullende werkzaamheden die in de voorbereidingsfase nog niet uitgevoerd konden worden.

Vanaf 2018 zijn de bedragen voor de inloop GGZ niet verhoogd, bij het aanvragen van de subsidie voor 2021 heeft indexatie plaatsgevonden waardoor de maximale subsidie met **€5.000,-** is verhoogd.

570300 uitvoeringskosten Jeugd

Opleidingsbudget voor investering kwaliteit en professionalisering uit de ombuigingen 2018 wordt dit jaar uitgegeven aan opleiding STIP (uit reserve sociaal domein).

Baten

Van bovenstaande kosten wordt **€209.932,-** gedekt door verschillende reserves. Een bedrag van **€131.735,-** wordt gedekt uit de reserve sociaal domein, **€37.500,-** wordt onttrokken uit de reserve corona en **€27.902,-** wordt onttrokken uit de reserve aanpak 0-100.

Informatie en toegang sociaal domein

Toelichting op product Informatie en toegang sociaal domein

Onder dit product vallen de ambtelijke kosten van medewerkers die de toegang vormen, de kosten voor de Adviesraad Sociaal Domein, onafhankelijke clientondersteuning en kosten voor ICT.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Informatie en toegang sociaal domein				
502592 project 0-100 jaar	0	0	1.337	-1.337
571005 Informatie & Toegang	0	271.054	4.392	266.662
571055 Onafh. Clientondersteuning / -participa	0	39.122	20.691	18.431
571100 Alg.kosten sociaal domein (2022)	0	479.368	0	479.368
571105 ICT	0	0	0	0
Totaal Informatie en toegang sociaal domein	**0**	**789.544**	**26.421**	**763.123**
Totaal Lasten	**0**	**789.544**	**26.421**	**763.123**
Resultaat	**0**	**789.544**	**26.421**	**763.123**

Toelichting op de lasten en baten Informatie en toegang sociaal domein

Voor het product Informatie en toegang sociaal domein zijn geen financiële bijstellingen van toepassing.

Jeugdhulp individuele voorzieningen

Toelichting op product Jeugdhulp individuele voorzieningen

Jongeren onder de 18 of 21 jaar krijgen op basis van een indicatie hulp in natura door één of meerdere aanbieders binnen de regionaal
afgesloten raamovereenkomst. Bepalend voor de uitgaven is het aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulp en de zorgzwaarte. Ook de PGB's vallen onder dit product. Daarnaast worden ook de regionale beschikbaarheidsvoorzieningen bekostigd binnen dit product, zoals Veilig Thuis.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Jeugdhulp individuele voorzieningen				
573005 Jeugdhulp PGB	0	150.000	81.000	69.000
573055 Jeugdhulp in natura	250.000	4.989.572	2.600.935	2.388.637
573105 Jeugdhulp in natura bovenlokaal	-20.000	-20.000	90.000	-110.000
573110 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis Jeugd	0	0	243	-243
Totaal Jeugdhulp individuele voorzieningen	**230.000**	**5.119.572**	**2.772.178**	**2.347.394**
Totaal Lasten	**230.000**	**5.119.572**	**2.772.178**	**2.347.394**
Baten				
Jeugdhulp individuele voorzieningen				
573101 Reserve Jeugdhulp	-250.000	-250.000	0	-250.000
Totaal Jeugdhulp individuele voorzieningen	**-250.000**	**-250.000**	**0**	**-250.000**
Totaal Baten	**-250.000**	**-250.000**	**0**	**-250.000**
Resultaat	**-20.000**	**4.869.572**	**2.772.178**	**2.097.394**

Toelichting op de lasten en baten Jeugdhulp individuele voorzieningen

Lasten

Bij het product Jeugdhulp individuele voorzieningen moeten de lasten voor **€230.000,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

573055 Jeugdhulp in natura

Toenemende kosten (**€250.000,-**)jeugdzorg, mede door de impact van corona. Uit onderzoek van de GGD Noord-Oost Gelderland blijkt dat jongeren zich gedurende de coronaperiode zich psychisch minder goed zijn gaan voelen. Verveling en eenzaamheid werd genoemd,

maar ook spanningen en ruzies in de thuissituatie. Ook horen we signalen van de hulpverleners dat met name bij jeugd GGZ de problematiek complexer is geworden tijdens corona. De toenemende kosten kunnen worden gedekt uit de reserve corona.

573105 Jeugdhulp in natura bovenlokaal
Voor het transformatiebudget verwachten we minder uitgaven in 2021; deze post kan daarom met **€20.000,-** naar beneden woorden bijgesteld.

Jeugdhulp overige voorzieningen

Toelichting op product Jeugdhulp overige voorzieningen

Vanuit dit budget worden alle vrij toegankelijke voorzieningen en preventieve activiteiten voorliggend aan jeugdhulp bekostigd, zoals de ambulante hulpverleners die werkzaam zijn vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarnaast wordt binnen dit budget de Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar en 4-19 jaar bekostigd.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Jeugdhulp overige voorzieningen				
575000 Jeugdzorg (overig)	0	118.330	13.086	105.244
575005 Jeugdhulp uitvoeringkosten	21.225	117.095	37.065	80.030
575200 Preventie	0	19.690	12.686	7.004
575250 Jeugdgezondheidszorg	6.000	463.007	154.307	308.700
575300 Voorschoolse voorziening	-35.000	79.413	26.644	52.769
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	0	15.017	0	15.017
575400 Overige voorziening	0	0	0	0
575450 Buitenschoolse voorzieningen	0	5.200	4.225	975
575500 Kosten CJG	22.800	201.381	16.734	184.647
Totaal Jeugdhulp overige voorzieningen	**15.025**	**1.019.133**	**264.748**	**754.385**
Totaal Lasten	**15.025**	**1.019.133**	**264.748**	**754.385**
Baten				
Jeugdhulp overige voorzieningen				
575001	-5.525	-5.525	0	-5.525
575300 Voorschoolse voorziening	0	0	-227	227
575301	35.000	35.000	0	35.000
575500 Kosten CJG	-22.800	-28.270	-4.500	-23.770
Totaal Jeugdhulp overige voorzieningen	**6.675**	**1.205**	**-4.727**	**5.932**
Totaal Baten	**6.675**	**1.205**	**-4.727**	**5.932**
Resultaat	**21.700**	**1.020.338**	**260.021**	**760.317**

Toelichting op de lasten en baten Jeugdhulp overige voorzieningen

Lasten

Bij het product Jeugdhulp overige voorzieningen moeten de lasten voor €**15.025,-** naar boven worden bijgesteld. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

575005Jeugdhulp uitvoeringskosten
Voor ambulante medewerkers & gezinscoaches is een nagekomen factuur van **€15.700,-** ontvangen over 2020.
De middelen (**€5.525,-**) die zijn vrijgekomen in de meicirculaire met het 4e compensatiepakket corona 'Activiteiten en ontmoetingen jeugd' zijn toegevoegd aan dit budget.

575250 Jeugdgezondheidszorg
De verloskundigenpraktijk heeft in het kader van Kansrijke Start het programma 'centering parenting' opgezet voor de gemeenten Heerde en Hattem. De aanspraak op de subsidie van Kansrijke Start heeft de gemeente Heerde vanwege omstandigheden gemist. Vanaf 2022 word **€6.000,-** toegevoegd aan de Jeugdgezondheidszorg, voor prenatale huisbezoeken. Deze gelden zetten we in voor dit programma.

575300 Voorschoolse voorzieningen
De GGD voert als gevolg van de coronapandemie minder inspecties uit in de kinderopvang. Daarnaast is er in het afgelopen jaar vrijwel geen nieuw aanbod van gastouderopvang of kinderopvang geweest waardoor er geen startinspecties hoeven plaats te vinden. Hierdoor kan er **€20.000,-** worden bespaard op het oorspronkelijke budget.
Door de coronapandemie is er in het afgelopen jaar minder gebruik gemaakt van SMI, daarom kan ook deze post met **€15.000,-** naar beneden worden bijgesteld.

5755000 Kosten CJG
In het kader van de projecten Move-it! En #Opladers ontvangen we **€4.500,-** respectievelijk **€7.000,-** van de Zorgregio MIJOV. Daarnaast hebben beide projecten vanwege corona vertraging opgelopen en is er **€2.850,-** en **€8.450,-** overgebleven uit 2020; dit geld wordt dit jaar wel uitgegeven.

Baten
De kosten voor activiteiten en ontmoeting jeugd worden gedekt uit de coronareserve; de lagere kosten voor het product voorschoolse voorzieningen (Sociaal Medische indicatie) worden gestort in de corona reserve. Per saldo gaat het om een storting van **€29.475,-**. Daarnaast wordt er een bedrag van de Zorgregio MIJOV ontvangen in het kader van het project Move it!

Participatie en Werk

Toelichting op product Participatie en Werk

Onder dit product vallen de sociale werkvoorziening (WSW), pilot participatievoorziening en werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening. Belangrijke partner voor de uitvoering van dit product is de GR Lucrato. Zij geven invulling aan de sociale werkvoorziening, de werkgeversdienstverlening en de werknemersdienstverlening voor het deel re-integratie.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Participatie & Werk				
577050 WSW	0	2.244.934	1.771.678	473.256
577105 Werkzoekenden dienstverlening	0	377.977	114.040	263.937
Totaal Participatie & Werk	**0**	**2.622.911**	**1.885.718**	**737.193**
Totaal Lasten	**0**	**2.622.911**	**1.885.718**	**737.193**
Resultaat	**0**	**2.622.911**	**1.885.718**	**737.193**

Toelichting op de lasten en baten Participatie & Werk

Voor het product Participatie & Werk zijn geen financiële bijstellingen van toepassing.

Inkomen

Toelichting op product Inkomen

Het product Inkomen bestaat uit het ontwikkelen en uitvoeren van beleid op gebied van bijzondere bijstand, minimabeleid, bijstandsverlening (zelfstandigen), armoedebestrijding, het kindpakket en schulddienstverlening.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Inkomen				
579000 Bijstandverlening	0	377.846	17.459	360.387
579050 Levensonderhoud	20.000	2.674.239	1.839.368	834.871
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	31.500	114.980	326.849	-211.869
579200 Inkomensondersteuningsbeleid	0	280.449	0	280.449
579250 Schulddienstverlening	-10.860	109.584	0	109.584
579300 Minimabeleid	7.100	168.357	112.325	56.032
579400 Kwijtscheldingen	0	30.000	29.553	447
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	-20.000	290.000	204.437	85.563
Totaal Inkomen	**27.740**	**4.045.455**	**2.529.991**	**1.515.464**
Totaal Lasten	**27.740**	**4.045.455**	**2.529.991**	**1.515.464**
Baten				
Inkomen				
579050 Levensonderhoud	23.000	-2.677.483	-703.125	-1.974.358
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	-26.500	-71.013	-2.046.718	1.975.705
579300 Minimabeleid	0	-51.780	0	-51.780
579305 Algemene uitkering minimabeleid	0	0	-47.285	47.285
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	-10.000	-13.170	-14.297	1.127
Totaal Inkomen	**-13.500**	**-2.813.446**	**-2.811.425**	**-2.021**
Totaal Baten	**-13.500**	**-2.813.446**	**-2.811.425**	**-2.021**
Resultaat	**14.240**	**1.232.009**	**-281.434**	**1.513.443**

Toelichting op de lasten en baten Inkomen

Lasten

Bij het product Inkomen moeten de lasten voor **€27.740,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

579050 Levensonderhoud

Voor levensonderhoud moet **€20.000,-** worden bijgeraamd. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat er meer mensen met loonkostensubsidie werken. Daarnaast is de gemiddelde bijdrage per persoon hoger.

579100 Bijstandverlening zelfstandigen

De bijraming van **€31.500,-** bestaat voor **€20.000,-** uit kosten voor de uitvoering van de TOZO-regeling en voor **€26.500,-** uit extra kosten voor de TONK-regeling (beide

corona gerelateerd). Daarnaast verwachten we in 2021 **€15.000,-** minder geld uit te geven voor kapitaalverstrekking BBZ.

579250 Schulddienstverlening
We ramen **€10.860,-** af omdat er in 2021 geen kosten verwacht worden voor bewindvoering.

579300 Minimabeleid
Op dit product ramen we **€7.100,-** bij; dit bestaat uit: **€17.100,-** bijraming voor het kindpakket, de kosten zijn hoger dan het gebudgetteerde bedrag, **€10.000,-** voor minimabeleid omdat er meer aanvragen zijn dan vooraf verwacht. Tot slot wordt er **€20.000,-** afgeraamd op het tegengaan van armoede bij schulden, we verwachten niet het volledige budget nodig te hebben dit jaar.

Baten
Bij het product Inkomen moeten de baten voor **€13.500,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

579050 Levensonderhoud
Het voorlopig buigbudget is door het rijk met **€23.000,-** naar beneden bijgesteld.

579100 Bijstandverlening
Voor de uitvoering van de TONK- regeling krijgen we vanuit het rijk compensatiegelden van **€26.500,-**.

579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand
De aflossingen op leenbijstand zijn hoger dan verwacht, daarom kan deze post met **€10.000,-** worden verhoogd.

Wmo maatwerkvoorzieningen

Toelichting op product Wmo maatwerkvoorzieningen

Een maatwerkvoorziening is een voorziening die is afgestemd op de individuele omstandigheden en mogelijkheden van de ingezetene. Bij de maatwerkvoorziening moet rekening gehouden worden met de behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren van de cliënt. Op deze manier wordt de cliënt in staat gesteld tot zelfredzaamheid en/of participatie, zodat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven. Een voorziening die nodig is om de mantelzorger te ondersteunen of deze te ontlasten, kan onderdeel uitmaken van een maatwerkvoorziening. Maatwerkvoorzieningen kunnen materiele en/of immateriële zijn.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Wmo maatwerkvoorzieningen				
581005 Wmo uitvoeringskosten incl externe advis	0	572.745	141.306	431.439
581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG	50.000	1.371.210	811.602	559.608
581060 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis ZIN	0	0	-9.636	9.636
581155 Maatwerkvoorzieningen PGB BG	0	15.600	18.108	-2.508
581205 Opvang en beschermd wonen Wmo	0	47.930	0	47.930
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	0	369.050	388.917	-19.867
581800 Maatwerkvoorzieningen natura materieel w	174.000	335.130	238.236	96.894
581850 Maatwerkvoorzieningen PGB materieel verp	0	0	-43.646	43.646
Totaal Wmo maatwerkvoorzieningen	**224.000**	**2.711.665**	**1.544.886**	**1.166.779**
Totaal Lasten	**224.000**	**2.711.665**	**1.544.886**	**1.166.779**
Baten				
Wmo maatwerkvoorzieningen				
581205 Opvang en beschermd wonen Wmo	0	0	-130.826	130.826
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	0	-6.240	-3.663	-2.577
581950 Eigen bijdragen Wmo bestaand	0	-92.000	-111.681	19.681
Totaal Wmo maatwerkvoorzieningen	**0**	**-98.240**	**-246.170**	**147.930**

Totaal Baten	**0**	**-98.240**	**-246.170**	**147.930**
Resultaat	**224.000**	**2.613.425**	**1.298.716**	**1.314.709**

Toelichting op de lasten en baten Wmo maatwerkvoorzieningen

Lasten

Bij het product Wmo Maatwerkvoorziening moeten de lasten met **€224.000,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG

We zien een toename van 5% t.o.v. de realisatie van 2020. Bij het opstellen van de begroting voor 2021 is er wel rekening gehouden met de overgang van klanten vanuit de AVR naar maatwerkvoorzieningen ZIN, echter er is geen rekening gehouden met de gevolgen van de toenemende vergrijzing. Vooral in de leeftijdsgroepen boven de 50 jaar is er meer vraag naar maatwerk. Het budget moet daarom met **€50.000,-** worden bijgesteld.

581800 Maatwerkvoorzieningen natura materieel woonvoorzieningen

De begroting is gebaseerd op een gemiddeld aantal kleinere woningaanpassingen en 1 grote woningaanpassing . Gezien de huidige stand van zaken is de verwachting dat er 2 tot 3 grote woningaanpassingen in 2021 gerealiseerd gaan worden, ook zien we een toename in verstrekkingen van trapliften. Hierdoor verwachten we **€174.000,-** extra uit te gaan geven dit jaar.

Wmo algemene voorzieningen

Toelichting op product Wmo algemene voorzieningen

Een algemene voorziening is een aanbod van diensten en activiteiten dat zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers toegankelijk is. Het is gericht op maatschappelijke participatie. Algemene voorzieningen worden gefaciliteerd door de gemeente. Het kan hierbij ook gaan om voorzieningen die door vrijwilligersorganisaties worden aangeboden, mits deze gefaciliteerd zijn door de gemeente. Belangrijk is dat de algemene voorzieningen bekend en beschikbaar zijn, zowel bij cliënten, vrijwilligers als bij professionals, en dat zij gericht zijn op maatschappelijke participatie.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Wmo algemene voorzieningen				
585000 Volwassenenwerk	0	106.038	82.630	23.408
585050 Maatschappelijk werk	0	6.984	0	6.984
585100 Volksgezondheid	0	170.000	159.627	10.373
585150 Vreemdelingen inburgering	-36.000	28.020	10.954	17.066
585200 Algemene voorzieningen regieondersteunin	-10.000	11.624	0	11.624
585250 Basismobiliteit	39.000	998.804	509.805	488.999
585300 Algemene voorziening schoon en leefbaar	50.000	2.037.890	1.133.288	904.602
585350 Vrijwilligers	0	90.598	24.955	65.643
585400 Mantelzorg	0	90.261	5.443	84.818
Totaal Wmo algemene voorzieningen	**43.000**	**3.540.219**	**1.926.703**	**1.613.516**
Totaal Lasten	**43.000**	**3.540.219**	**1.926.703**	**1.613.516**
Baten				
Wmo algemene voorzieningen				
585150 Vreemdelingen inburgering	0	-21.330	0	-21.330
585250 Basismobiliteit	0	-10.000	-3.457	-6.543
585251	61.000	61.000	0	61.000
585301 Reserve algemene voorzieningen huishoude	223.530	-576.470	0	-576.470

Totaal Wmo algemene voorzieningen	**284.530**	**-546.800**	**-3.457**	**-543.343**
Totaal Baten	**284.530**	**-546.800**	**-3.457**	**-543.343**
Resultaat	**327.530**	**2.993.419**	**1.923.246**	**1.070.173**

Toelichting op de lasten en baten Wmo algemene voorzieningen

Lasten

Bij het product Wmo algemene voorzieningen moeten de lasten voor **€43.000,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling

585150 Vreemdelingen inburgering

Voor de maatschappelijke ondersteuning van nieuwkomers kan **€15.000,-** afgeraamd worden op basis van de inschatting van het aantal (15) maal tarief van stichting vluchtelingenwerk. Tevens kan er een bedrag van **€21.000,-** worden afgeraamd omdat er voldoende budget beschikbaar is bij werkzoekenden dienstverlening.

585200 Algemene voorziening regieondersteuning

In dit product zit alleen nog een deel van het transformatiebudget, hiervan verwachten we **€10.000,-** minder uit te geven.

585250 Basismobiliteit

Op basis van tussentijdse cijfers van plusOV verwachten we voor 2021 geconfronteerd te worden met **€116.600,-** hogere kosten voor het leerlingenvervoer doordat het aantal leerlingen dat van het vervoer gebruik maakt hoger is dan destijds was begroot. Voor CVV (regiotaxi)verwachten we geringere kosten (**€46.000,-**). Dit geldt ook voor WMO dagbestedingsvervoer (**€16.600,-**) en gymvervoer (**€15.000,-**) doordat er in de eerste helft van 2021 als gevolg van de coronamaatregelen nog minder vervoersbewegingen waren dan begroot. Per saldo moeten er voor het product basismobiliteit €**39.000,-** worden bijgeraamd.

585300 Algemene voorziening schoon en leefbaar huis

Vooral in het eerste kwartaal van 2021 zien we een sterkere stijging van het aantal klanten dan geprognotiseerd; daarna verloopt het aantal weer conform prognose. Ingeschat wordt dat de begroting met €50.000,- wordt overschreden voor deze post.

Baten

De negatieve bijstelling aan de batenkant voor het jaar 2021 bedraagt **€284.530,-**.

585301 Reserve algemene voorzieningen huishouden

Deze post betreft een correctie van de voorjaarsnota 2021; er is toen **€223.530,-** toegevoegd aan de coronagelden; echter dit had toegevoegd moeten worden aan de algemene reserve grondbedrijf.

585251 Mutatie reserve

Door de lagere kosten voor CVV en vervoerskosten gymnastiek als gevolg van corona, wordt het voordeel van **€61.000,-** weer gecompenseerd met de coronareserve.

Overzicht overhead

Toelichting op product Overhead

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Overhead				
500010 Kostenplaats Management	0	795.046	371.901	423.145
500020 Bestuursondersteuning en -advisering	0	0	0	0
500030 Bedrijfsondersteuning en -advisering	0	0	0	0
500040 Dienstverlening en informatiebeheer	60.000	1.980.587	865.032	1.115.555
500050 Realisatie, onderhoud en beheer	0	1.777.693	795.508	982.185
500060 Ruimte, ondernemen en wonen	330.000	2.264.524	1.129.976	1.134.548
500070 Sociaal maatschappelijke verbinding	15.300	2.690.466	1.167.472	1.522.994
502160 Raadhuis	35.000	153.927	128.303	25.624
502165 Gemeentekantoor Eperweg 5	50.000	348.234	235.390	112.844
502190 Gemeentewerf Veldweg	7.500	99.991	93.094	6.897
503000 Facilitaire zaken	-60.000	278.635	162.566	116.069
504000 Personeel & organisatie	0	4.570.835	211.089	4.359.746
504100 Personeelskosten secundair overig	0	202.596	116.975	85.621
504109 Personeelskosten secundair management	0	7.330	837	6.493
504110 Personeelskosten secundair BS	0	17.120	2.722	14.398
504111 Personeelskosten secundair BD	0	15.480	8.707	6.773
504112 Personeelskosten secundair DIB	-10.000	5.480	13.984	-8.504
504113 Personeelskosten secundair ROB	0	20.360	855	19.505

504114 Personeelskosten secundair ROW	0	17.940	11.463	6.478
504115 Personeelskosten secundair SMV	0	26.880	298	26.582
504200 Personeelskosten overig	30.000	221.230	122.506	98.724
505000 Informatievoorziening	0	1.634.928	854.420	780.508
506000 Financiën	5.000	14.510	11.618	2.892
506100 Elektronische dienstverlening	0	100.310	15.856	84.454
506150 Overheadtoerekening	0	311.344	0	311.344
Totaal Overhead	**462.800**	**17.555.446**	**6.320.572**	**11.234.874**
Totaal Lasten	**462.800**	**17.555.446**	**6.320.572**	**11.234.874**
Baten				
Overhead				
500010 Kostenplaats Management	0	-795.046	0	-795.046
500030 Bedrijfsondersteuning en -advisering	0	0	0	0
500040 Dienstverlening en informatiebeheer	0	-1.920.587	0	-1.920.587
500050 Realisatie, onderhoud en beheer	0	-1.777.693	0	-1.777.693
500060 Ruimte, ondernemen en wonen	0	-1.934.524	0	-1.934.524
500070 Sociaal maatschappelijke verbinding	0	-2.675.166	-51.315	-2.623.851
502165 Gemeentekantoor Eperweg 5	0	0	-703	703
504000 Personeel & organisatie	0	-529.248	-330.579	-198.669
505000 Informatievoorziening	0	-64.000	0	-64.000
506150 Overheadtoerekening	0	-311.344	0	-311.344
Totaal Overhead	**0**	**-10.007.608**	**-382.597**	**-9.625.011**
Totaal Baten	**0**	**-10.007.608**	**-382.597**	**-9.625.011**
Resultaat	**462.800**	**7.547.838**	**5.937.975**	**1.609.863**

Toelichting op de lasten en baten Overhead

Lasten

Bij het product Overhead moeten de lasten met **€462.800,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

500040 Dienstverlening en informatiebeheer

Dit budget wordt per saldo met **€60.000,-** verhoogd. Hiervan is **€10.000,-** het gevolg van hogere proceskosten belastingen, **€10.000,-** is noodzakelijk om achterstanden bij

belastingen weg te werken als gevolg van ziekte en tot slot is **€40.000,-** voor het M2A-project. Voor M2A Sociaal Domein is de implementatie gestart. Door de hoge belasting op interne medewerkers wordt hiervoor externe capaciteit ingezet. Conform afspraak met de Raad wordt hiervoor een bijraming gedaan op basis van werkelijke kosten. Voor dit onderdeel bedragen deze **€40.000,-**.

500060 Ruimte, ondernemen en wonen
Voor het afhandelen van de vele WABO-aanvragen wordt incidenteel extra personele ondersteuning nodig en kost **€330.000.-** . Deze extra kosten worden gedekt door de extra opbrengsten uit de leges.

500070 Sociaal maatschappelijke verbinding
Per saldo wordt dit budget met **€15.300,-** omhoog bijgesteld. Dit wordt ingezet voor de inhuur voor de pilot schuldhulpverlening en een coördinator welzijn vrijwilligers.

502160 Raadhuis
Voor het grondwerk bij het Raadhuis zijn extra kosten gemaakt welke niet zijn meegenomen in het budget rondom de renovatie van het Raadhuis. De bijraming bedraagt **€5.000,-.** Daarnaast is **€30.000,-** extra budget nodig voor het project renovatie van het raadshuis i.v.m. huurkosten. Per saldo wordt het budget met **€35.000,-** verhoogd.

502165 Gemeentekantoor Eperweg 5
Als gevolg van corona moeten diverse organisatorische kosten gemaakt worden in het gemeentekantoor. Hiervoor is een bedrag van **€50.000,-** noodzakelijk. Deze kosten worden gedekt uit de coronareserve.

502190 Gemeentewerf Veldweg
Voor het verhelpen van aantasting van het dakbeschot nabij de hemelwaterdoorvoeren van de gemeentewerf is een bijraming noodzakelijk van **€7.500,-.**

503000 Facilitaire zaken
Op deze kostenplaats kan in totaal **€60.000,-** worden afgeraamd. Op de posten intern consumptiegebruik, portokosten en papier- en kopieerkosten worden minder kosten gemaakt, wat grotendeels een gevolg is van Covid-19.

504200 Personeelskosten overig
Door het ontstaan van een aantal vacatures en het niet (snel) weer kunnen invullen worden dit jaar extra kosten gemaakt aangaande werving en selectie van nieuwe medewerkers. Met name binnen financiën en ruimtelijke ontwikkeling ervaren we arbeidsmarktproblemen waardoor extra investering noodzakelijk is. Daarnaast hebben we te maken met een aantal langdurig zieken (meer dan gemiddeld). Deze trajecten zijn intensief en vragen de nodige (medische en wettelijke) interventies. Dit brengt meer kosten met zich mee. In totaal vraagt dit een bijraming van **€30.000,-**.

506000 Financiën
Door de toegenomen digitalisering worden de bankkosten jaarlijks hoger; naar verwachting is er dit jaar **€5.000,-** extra budget nodig om deze toegenomen kosten te kunnen dekken.

Algemene dekkingsmiddelen

Toelichting op product Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbare inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel. Conform de BBV-richtlijnen worden deze budgetten onder een separaat hoofdstuk opgenomen. De inkomsten die tot dit onderdeel behoren zijn de Algemene Uitkering en overige uitkeringen uit het gemeentefonds, daarnaast de OZB, Precariobelasting, Toeristenbelasting, bespaarde rente over het Eigen Vermogen en ontvangen rentes en dividenden.

De uitgaven die bij dit onderdeel zijn opgenomen hebben betrekking op de inning en verwerking van bovengenoemde inkomsten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Algemene dekkingsmiddelen				
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	0	422	186	236
531150 Geldleningen < 1 jaar	0	0	57	-57
531200 Geldleningen > 1 jaar	-30.000	515.321	163.268	352.053
531301	333.914	333.914	0	333.914
531510 OZB woningen	0	123.660	45.608	78.052
531560 OZB niet - woningen	0	114.903	23.668	91.235
531610 Belastingen overig	0	22.470	12.545	9.925
531750 Precariobelasting	0	0	0	0
533250 Toeristenbelasting	5.000	5.000	3.570	1.430
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**308.914**	**1.115.690**	**248.902**	**866.788**
Totaal Lasten	**308.914**	**1.115.690**	**248.902**	**866.788**
Baten				
Algemene dekkingsmiddelen				
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	0	-15.000	4.107	-19.107
531150 Geldleningen < 1 jaar	0	0	-28.108	28.108
531200 Geldleningen > 1 jaar	0	-906.085	-39.944	-866.141
531300 Algemene uitkering	-1.047.384	-25.430.950	-18.185.461	-7.245.489

531510 OZB woningen	0	-3.682.970	-3.683.372	402
531560 OZB niet - woningen	0	-1.189.650	-1.183.288	-6.362
531610 Belastingen overig	0	-2.000	-19.306	17.306
531750 Precariobelasting	0	-1.120.000	1	-1.120.001
533250 Toeristenbelasting	0	-225.000	-210.625	-14.375
545255 Algemene uitkering VTH / provinciale tak	0	0	-138.631	138.631
567200 Integratie uitkering combinatie function	0	-80.629	-80.629	0
573305 Uitkering deelfonds	-69.306	-3.382.366	-3.313.060	-69.306
575355 Algemene uitkering peuterspeelzaalwerk	-5.310	-5.310	-31.238	25.928
577305 dec. Uitkering WSW/Reïntegratie	-42.953	-2.231.614	-2.188.661	-42.953
585155 Inburgering	-1.346	-1.346	-23.235	21.889
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**-1.166.299**	**-38.272.920**	**-29.121.451**	**-9.151.469**
Totaal Baten	**-1.166.299**	**-38.272.920**	**-29.121.451**	**-9.151.469**
Resultaat	**-857.385**	**-37.157.230**	**-28.872.549**	**-8.284.681**

Toelichting op de lasten en baten Algemene dekkingsmiddelen

Lasten

Bij het product Algemene dekkingsmiddelen moeten de lasten voor **€308.914,-** worden bijgeraamd. Hieronder volgt een toelichting van deze budgetbijstelling.

531200 Geldleningen > 1 jaar

Door de aanhoudende extreem lage rentestand en de negatieve rente bij kortlopende geldleningen kan er ook voor 2021 een rentevoordeel worden ingeboekt. Naar verwachting bedraagt deze voor dit jaar **€30.000**,-.

531301 Reserve algemene uitkering

Vanuit de Meicirculaire heeft een positieve bijstelling plaatsgevonden-. Daarvan is **€334.000,-** bestemd voor coronagelden en worden ook gestort in de reserve corona.

533250 Toeristenbelasting

Sinds 2020 vindt er jaarlijks een externe controle op de toeristenbelasting plaats. Deze kosten waren voor 2021 nog niet opgenomen in de raming.

Baten

De positieve bijstelling aan de batenkant voor het jaar 2021 bedraagt **€1.166.299,-** . Dit betreft een stijging van de Algemene uitkering van **€943.000,-.** Daarnaast is bij de voorjaarsnota een correctie voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis op deze kostenplaats verantwoord; dit was niet correct omdat deze post ad. **€223.530,-** moet worden vereffend met de algemene reserve grondbedrijf. Met deze tegenboeking is e.e.a. hierbij hersteld.

Onvoorzien

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Bij en aframing najaarsnota	Prognose 2021 (P+W+najaar)	Realisatie 2021	Restant 2021
Lasten				
Onvoorzien				
531400 Onvoorzien	-31.400	10.000	0	10.000
Totaal Onvoorzien	**-31.400**	**10.000**	**0**	**10.000**
Totaal Lasten	**-31.400**	**10.000**	**0**	**10.000**
Resultaat	**-31.400**	**10.000**	**0**	**10.000**

Toelichting op de baten en lasten

De post onvoorzien is dit jaar maar voor een klein deel aangewend. Voorgesteld wordt om deze post met **€31.400,-** te verlagen. Er resteert dan nog een budget van **€10.000,-** voor, normaliter, één onvoorziene post.

Investeringen

In onderstaand overzicht worden de investeringskredieten in deze najaarsnota nader gepresenteerd en toegelicht

Nieuwe investeringen*	Bedrag	Toelichting
Platte wagens begraafplaatsen	10.600	De begraafplaatsbeheerders beschikken niet over een materiaalwagen waarop de stelplaten en ander materiaal die wij gebruiken bij het graven van een graf vervoerd kunnen worden. Het wordt fysiek te zwaar om dit om een andere manier te vervoeren. Daarom is voor de begraafplaats in Heerde en de begraafplaats in Wapenveld een materiaalwagen noodzakelijk die zij achter de kleine trekker kunnen plaatsen.
Wildkerende maatregelen	30.000	Bij de voorjaarsnota is een bedrag van €20.000,- beschikbaar gesteld voor het aanbrengen van wildroosters in het Wapenvelderzand en op de Molenweg om te voorkomen dat wild zich richting de begraafplaats en het Stationspark in Wapenveld beweegt. Wij hebben hiervoor offertes opgevraagd. Met de bewoners van het Wapenvelderzand komen we, in plaats van een wildrooster, op het verder doortrekken van een wildraster richting de parkeerplaats en het plaatsen van poorten naar de wandelpaden en een grote poort voor de ontsluiting van de weg richting het bos. Het bedrag hiervoor is vergelijkbaar met de kosten van een wildrooster en bedraagt €15.000,- . Een wildrooster in de Molenweg met bijbehorende rasters en poorten om ook de doorgang met paard en wagen mogelijk te maken bedraagt €35.000,-. Vanwege het zware vrachtverkeer dat gebruik maakt van de Molenweg is een fors wildrooster noodzakelijk. Per saldo hebben we een tekort van €30.000,- om deze voorziening in de Molenweg te realiseren.
totaal investeringskredieten	**40.600**	

*de kapitaallasten worden verwerkt in de perspectiefnota 2023-2025

Totaaloverzicht mutaties

.

Programma	Mutatie lasten	Mutatie baten	Saldo
Bestuur			
Aframen rechtskundig advies	-10.000	0	-10.000
Bijramen coaching en ontwikkeling bestuur	20.000	0	20.000
Totaal Bestuur	**10.000**	**0**	**10.000**
Bedrijfsvoering			
Aframen basisregistratie	-7.500	0	-7.500
Bijramen burgerzaken verkiezingen (dekking reserve corona)	35.000	35.000	0
Aframen rijksleges i.v.m. lagere reisdocumenten	-7.500	-7.500	0
Aframen secretarieleges (dekking reserve corona)	-20.000	-20.000	0
Bijramen accountantskosten (dekking reserve corona)	9.000	9.000	0
Voordeel afvalverwerking	-28.445	0	-28.445
Totaal Bedrijfsvoering	**-19.445**	**16.500**	**-35.945**
Ruimte, Ondernemen en Wonen			
Bijramen onderhoudsplan gemeentelijke accommodaties	5.000	0	5.000
Aframen verzekering wagenpark	-6.000	0	-6.000
Bijramen gladheidmeldsysteem updaten	8.000	0	8.000
Bijramen restantbudget overlast wilde zwijnen (collegebesluit 12 mei 2020; dekking algemene reserve)	10.000	10.000	0
Aframen dividend uitkering ROVA	0	-24.600	24.600
Eindafrekening afvalinzameling 2020 (dekking reserve corona)	25.300	25.300	0
Bijramen houtverkoop	0	18.000	-18.000
Bijramen volkshuisvesting	6.500	0	6.500
Bijramen leges WABO	0	330.000	-330.000
Bijramen extra participatieronde	10.000	0	10.000
Bijramen eind subsidie toerisme 2017-2020	15.000	0	15.000
Aframen boekwaarde Nachtegaalweg 48 (Drieluik) (dekking reserve gebouwen)	62.250	62.250	0
Aframen huuropbrengst Nachtegaalweg 48	0	-22.238	22.238
Dekking reserve corona diverse organisatorische kosten i.v.m. corona	0	50.000	-50.000
Totaal Ruimte, Ondernemen en Wonen	**136.050**	**448.712**	**-312.662**
Sociaal maatschappelijk			
Aframen bijstandsverleningen zelfstandigen	-15.000	0	-15.000
Bijramen Tozo (dekking reserve corona)	20.000	20.000	0
Bijramen TONK (toezegging rijk)	26.500	26.500	0
Aframen minimabeleid	-10.000	0	-10.000
Bijramen armoede kinderen	17.100	0	17.100
Aframen bijzondere bijstand	-20.000	0	-20.000
Aframen bewindvoering	-10.860	0	-10.860

Bijramen loonkostensubsidie	20.000	0	20.000
Bijramen aflossing leenbijstand	0	10.000	-10.000
Aframen deelfonds reintergratie	0	-23.000	23.000
Bijramen zorg in natura (dekking reserve corona meicirculaire)	250.000	250.000	0
Aframen transformatiebudget	-30.000	0	-30.000
Aframen voorschoolse voorziening (dekking reserve corona)	-35.000	-35.000	0
Bijramen Jeugdgezondheidszorg	6.000	0	6.000
Bijramen onvoorziene kosten ambulante medewerkers & gezinscoaches	15.700	0	15.700
Bijramen activiteiten en jeugd (dekking reserve corona via meicirculaire)	5.525	5.525	0
Bijramen kosten CJG	22.800	22.800	0
Bijdrage cultuurplein conform collegebesluit 05.01.2021 (deel dekking reserve corona)	16.000	16.000	0
Aframen subsidie gemeentelijke gebouwen	-14.000	0	-14.000
Bijramen overig lokaal onderwijsbeleid	56.000	0	56.000
Aframen peuterspeelzaal	0	-10.400	10.400
Bijramen sportakkoord (SPUK)	32.500	32.500	0
Bijramen subsidie sportbeleid (dekking reserve corona)	13.000	13.000	0
Aframen sportbeleid	-8.000	0	-8.000
Bijramen zwembad (dekking reserve corona)	7.500	7.500	0
Bijramen sociaal werken (dekking reserve corona via meicirculaire)	13.400	13.400	0
Bijramen project jeugd herstelplan (dekking reserve corona via meicirculaire)	31.100	31.100	0
Bijraming pilot gezinscoach scheidingsproblematiek (dekking reserve sociaal domein)	35.330	35.330	0
Bijramen extra uren participatie (dekking reserve corona)	6.400	6.400	0
Bijramen huishoudcoach (dekking reserve sociaal domein)	45.800	45.800	0
Restant voorbereidingskrediet STIP (dekking reserve aanpak 0-100)	27.902	27.902	0
Indexering van subsidie	5.000	0	5.000
Bijramen opleidingsbudget activiteitenbudget 0-100 (dekking reserve sociaal domein)	50.000	50.000	0
Aframen vervoerskosten Gymnastiek (mutatie reserve corona)	-15.000	-15.000	0
Bijramen leerlingenvervoer	116.600	0	116.600
Aframen kosten CVV (dekking reserve corona)	-46.000	-46.000	0
Aframen dagbesteding vervoer WMO	-16.600	0	-16.600
Stijging klanten huishoudelijke verzorging	50.000	0	50.000
Aframen vreemdelingen inburgering	-36.000	0	-36.000
Aframing reserve Wmo algemene voorziening schoon en leefbaar huis (zie ook algemene dekkingsmiddelen)	0	-223.530	223.530
Bijramen woningaanpassingen	174.000	0	174.000
Bijramen maatwerkvoorzieningen	50.000	0	50.000
Bijramen subsidie conform collegebesluit 15.06.2021 en 31.08.2021 (dekking reserve corona)	78.520	78.520	0
Totaal Sociaal Maatschappelijk	**936.217**	**339.347**	**596.870**
Overhead			
Aframen intern gebruik consummpties	-10.000	0	-10.000
Aframen portokosten	-10.000	0	-10.000
Aframen printers, papier- en kopieerkosten	-40.000	0	-40.000
Bijramen wervingskosten personeel	15.000	0	15.000
Bijramen Arbo	15.000	0	15.000
Bijramen bankkosten	5.000	0	5.000
Bijramen grondwerk buitenzijde raadhuis	5.000	0	5.000

Bijramen gemeentewerf aantasting dakbeschot	7.500	0	7.500
Bijramen vervanging adviseur	30.000	0	30.000
Bijramen inhuur ROW (dekking leges wabo)	330.000	0	330.000
Inhuur pilot schuldhulpverlening (dekking reserve sociaal domein)	9.400	9.400	0
Inhuur coördinator welzijn vrijwilligers (dekking reserve sociaal domein)	5.900	5.900	0
Bijramen proceskosten belastingen en wegwerken achterstanden	20.000	0	20.000
Kosten renovatie raadhuis (dekking reserve renovatie raadhuis)	30.000	30.000	0
Aframen representatiegelden overhead	-10.000	0	-10.000
Bijramen M2A inhuur	40.000	0	40.000
Bijramen diverse organisatorische kosten i.v.m. corona (dekking reserve corona)	50.000	0	50.000
Totaal Overhead	**492.800**	**45.300**	**447.500**
Algemene dekkingsmiddelen			
Extra rente inkomsten kortlopende geldleningen	-30.000	0	-30.000
Bijramen extra controle toeristenbelasting	5.000	0	5.000
Bijramen uitkomsten Meicirculaire	0	608.855	-608.855
Bijramen uitkomsten Meicirculaire corona gerelateerd	333.914	333.914	0
Correctie aframing Wmo algemene voorziening schoon en leefbaar huis (zie ook programma 4)	0	223.530	-223.530
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**308.914**	**1.166.299**	**-857.385**
Onvoorzien			
Gedeeltelijke aframing post Onvoorzien	-31.400	0	-31.400
Totaal Onvoorzien	**-31.400**	**0**	**-31.400**
Begrotingssaldo na verwerking najaarsnota 2021	**1.833.136**	**2.016.158**	**-183.022**

Bijlage

1. Interne beheersing

Interne beheersing

Interne beheersing

Voortgang/beleidsontwikkeling

De gemeente Heerde heeft de ambitie een lerende organisatie te zijn. Daarbij is er aandacht voor het verbeteren van haar beleid en procesinrichting (plan) en de procesuitvoering (do). Wij monitoren en evalueren de procesuitvoering (check) en sturen op basis daarvan bij (act). Vanzelfsprekend pakt zij de aanbevelingen die zij ontvangt van haar accountant op door gericht deze aanbevelingen uit te zetten en te monitoren op welke wijze de organisatie deze aanbevelingen afweegt, oppakt en implementeert. Twee keer per jaar beoordeelt en rapporteert de Control-functie over de mate waarop de organisatie opvolging heeft gegeven aan deze aanbevelingen van de accountant. Dit gebeurt in de jaarstukken en in de najaarsnota.
In deze paragraaf staat de status in welke mate opvolging is gegeven aan de aanbevelingen in het accountantsverslag van onze accountant.

Ontwikkelingen op het gebied van 'Interne beheersing' binnen gemeente

Rechtmatigheidsverantwoording

Al enige tijd bestaat er onzekerheid over het exacte moment van invoering van de rechtmatigheidsverantwoording voor gemeenten. Het Ministerie van BZK is voornemens om de invoering met één jaar uit te stellen. In de nieuwsbrief Interbestuurlijke Informatie (IBI) van 24 juni 2021 stond hierover:

Het college van B&W is binnen de gemeente verantwoordelijk voor de naleving van de regelgeving. In de huidige situatie geeft de accountant in de controleverklaring een oordeel over de rechtmatigheid van het handelen van de gemeente. In de toekomstige situatie legt het College van B&W rechtstreeks verantwoording af over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde bestuur, aan de hand van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De accountant controleert vervolgens de rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid. De accountant kijkt dus of hetgeen het college meldt in de rechtmatigheidsverantwoording, juist en volledig is. Het idee van een rechtmatigheidsverantwoording was reeds in 2014 door de commissie Depla geopperd.

Inmiddels is de nota van wijziging bij het wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers (kamerstuk 35298), waar de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van uitmaakt, ingediend bij de Tweede Kamer. Dit roept de vraag op in welk verslagjaar de jaarrekening voor de eerste keer een rechtmatigheidsverantwoording moet bevatten? Voorheen werd uitgegaan van het verslagjaar 2021. Om de volgende redenen is dat niet meer haalbaar:

- Door corona zijn de verantwoording en controle voor dit jaar al complexer geworden, waardoor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording op korte termijn niet opportuun is.
- Gemeenten en provincies kunnen nu te laat kennisnemen van veranderingen, zoals de nog door te voeren wijzigingen in de regelgeving, in onder meer het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO).
- De (interne en externe) controlewerkzaamheden voor de jaarrekening 2021 zijn al begonnen.

Daarom zullen gemeenten naar verwachting voor het verslagjaar 2022 (in het voorjaar 2023), voor de eerste keer een rechtmatigheidsverantwoording op moeten nemen in de

jaarrekening. Ook dit laatste is vanzelfsprekend onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

Risico's

Raakvlak paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheer'
Deze paragraaf, Interne Beheersing, heeft direct een raakvlak met de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheer'. Beiden geven inzicht in de wijze waarop wij als gemeente de risico's inventariseren en hoe wij deze willen beheersen. Voor zover risico's te kwantificeren zijn, zijn deze opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheer'. Voor zover risico's niet te kwantificeren zijn, nemen wij ze in deze paragraaf op onder 'overige risico's.

Overige risico's
Overige risico's zijn risico's waarvan de omvang op dit moment niet in te schatten zijn, maar die we wel graag bij u onder de aandacht willen brengen. In de eerste helft van 2021 zijn in alle onderdelen van de ambtelijke organisatie risicoanalyses uitgevoerd. Daarbij zijn door de door medewerkers ervaren risico's benoemd en vervolgens gescoord op kans van voorkomen en impact op de doelstellingen (niet in euro's maar kwalitatief) als het risico zich manifesteert. Het vaststellen van een organisatie-brede top-10 aan risico's is nog onderhanden. Eén van de geïdentificeerde risico's is het risico op datalekken, financiële schade maar ook reputatieschade door cybercrime doordat wij bijvoorbeeld worden gehackt en/of getroffen door ransomware. In samenwerking met de bedrijfsvoeringsorganisatie H2O i-dienst reduceren wij de kans van optreden en de gevolgen bij optreden.

Follow-up aanbevelingen accountantsverslag
Het vervolg van deze paragraaf geeft weer op welke wijze de organisatie omgaat met de aanbevelingen van uw accountant in het accountantsverslag bij de jaarrekening.

Risicogebieden
In de onderstaande tabel is zichtbaar gemaakt binnen welk risicogebied procesverbeteringen zijn doorgevoerd en binnen welke processen nog procesverbeteringen te realiseren zijn. Aansluitend op de tabel is een toelichting opgenomen op de ontwikkelingen binnen de aangewezen risicogebieden. De openstaande aanbevelingen zijn aansluitend in tabelvorm opgenomen, waarbij in een afzonderlijke kolom de geplande realisatiedatum is toegevoegd.

Risicogebied / proces	**Aanbevelingen onderhanden ten tijde van de jaarstukken 2020**	**Aanbevelingen nieuw**	**Aanbevelingen afgerond, niet opgevolgd of vervangen door nieuwe aanbeveling**	**Aanbevelingen onderhanden**
Prestatielevering Sociaal Domein	1			1
Inkoop & aanbesteding	1			1
Planning & Control	1		-1	0

Totaal	**3**	**0**	**-1**	**2**

Prestatielevering Sociaal Domein
Bevinding:
Afgelopen jaren is de juistheid en volledigheid van de kosten alsmede de prestatielevering vastgesteld aan de hand van de controleverklaringen van de zorgleveranciers en de SVB. Deze verklaringen worden voor de kleinere zorgaanbieders vanuit efficiëntie niet opgevraagd en zijn in enkele gevallen (zoals van de SVB) niet goedkeurend. Dit leidt tot onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid van een deel van de kosten die met het sociaal domein gemoeid zijn. Deze systematiek maakt ons afhankelijk en daarmee kwetsbaar.

Aanbeveling:
Jaarlijks vindt er een herindicatie plaats bij de jeugdzorg en de Wmo. Wij adviseren om hierbij een aantal aanvullende vragen te stellen, te registreren en te analyseren. Dit om vast te stellen in welke mate de aan de zorgaanbieders betaalde prestaties zijn geleverd. Daarnaast is het van belang dat klanttevredenheidsonderzoeken plaatsvinden, dat bijzonderheden uit accountgesprekken worden vastgelegd en dat klachtenregistraties worden opgevraagd en geanalyseerd. Geadviseerd wordt deze soft-controls binnen de gemeente centraal te registreren en te monitoren respectievelijk door de regio te ontsluiten in Vendorlink.

Planning, herplanning en toelichting voortgang:
Was 2020 wordt Q1 2023

Binnen de zorgregio is besloten dit advies op te pakken en 2021 en 2022 te gebruiken als 'proefjaren'. Daarbij wordt de geadviseerde combinatie van controlemiddelen successief geïmplementeerd binnen de gemeente en de regio. In deze jaren wordt nog gesteund op de prestatieverantwoording van de zorgaanbieders en controleverklaringen van hun accountants. Eind 2022 wordt dan besloten of geheel wordt overgestapt op de systematiek van de soft controls.

Inkoop & aanbesteding/Planning & Control
Bevinding/aanbeveling:
Borg dat aan "de voorkant" de juiste aanbestedingsprocedure wordt gehanteerd, o.a. door bijv. het verplicht stellen van het inkoopstartformulier.

Planning, herplanning en toelichting voortgang:
Was Q2 2020 wordt Q4 2021

Om zicht te krijgen op het toepassen van de juiste aanbestedingsprocedure is m.i.v. 1 juli 2019 het inkoopstartformulier beschikbaar gekomen en van toepassing verklaard. Er is een pilotperiode gehanteerd voor het gebruik van deze formulieren van 9 maanden, waarna een evaluatie is uitgevoerd. Uitkomst van deze evaluatie is dat het inkoopstartformulier geen effectief middel is om het risico op onrechtmatige inkoop of inefficiënties bij de inkoop te verminderen.
Er is gekeken naar een mogelijke andere oplossing, waarbij de genoemde risico's worden ondervangen voordat de inkoopopdracht wordt verstrekt. We willen dit bereiken door H2O Inkoop aan de voorkant van het proces een nadrukkelijke rol te geven. H2O Inkoop stelt zelf een inkoopkalender op aan de hand van de investeringslijst en de spendanalyse (i.p.v. dat zij deze op basis van een uitvraag in de organisatie opmaakt). Daarbij gaan de medewerkers van H2O Inkoop in gesprek met de medewerkers in de organisaties die het mandaat hebben voor het geven van de inkoopopdrachten. Er volgt dan een helder advies welke aanbestedingsprocedure moet worden toegepast voor welke leveranciers en/of opdrachten.

Planning & Control
In de paragraaf interne beheersing bij de jaarstukken 2020, was het voorgaande advies

van inkoop en aanbesteding ook toegerekend aan Planning & Control. Het is zuiverder om dit alleen toe te rekenen aan ‘Inkoop & aanbesteding’.

1. Afkortingenlijst

AED = automatische externe defibrillator

AmvB = Algemene maatregel van Bestuur

AMW = Algemeen Maatschappelijk Werk

AOV-er = Ambtenaar Openbare Veiligheid

APV = Algemene Plaatselijke Verordening

Arbo = Arbeidsomstandigheden

AU = Algemene Uitkering

AWBZ = Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

BAG = Basisregistratie Adressen en Gebouwen

BB = Bijzondere Bijstand

BBO = Bijzonder Basis Onderwijs

BBV = Besluit Begroting en Verantwoording

Bbz = Besluit bijstandsverlening zelfstandigen

Begr.wijz. = Begrotingswijziging

BGT = Basiskaart Grootschalige Topografie

BJZ = Bureau Jeugdzorg

BNG = Bank Nederlandse Gemeenten

Bofv = Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen

BRO = Besluit Ruimtelijke Ordening

BRP = Basis Registratie Personen

BSHW = Brede School Heerde West

BTW = Bruto Toegevoegde Waarde

BV = Besloten Vennootschap

BWS = Besluit woning gebonden subsidies

c.q. = casu quo

CAK = Centraal Administratie Kantoor

Cao = Collectieve arbeidsovereenkomst

CJG = Centra Jeugd en Gezin
CMS = Content Management Systeem
CVN = Centraal Veluws Natuurgebied

d.d. = de dato
DD JGZ = Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
DigiD = Digitale identiteit
DLG = Dienst Landelijk Gebied
DVA = dienstverleningsafspraken

e.d. = en dergelijke
EG = Europese Gemeenschap
E-gem = Elektronische gemeenten
EKD = Elektronisch Kinddossier
EMU = Economische en Monetaire Unie
EPC = Energie Prestatie Coëfficiënt
etc. = et cetera
EVA = Epe, Voorst en Apeldoorn

Fido = Financiering decentrale overheden
fte = fulltime-equivalent
FWI = Fonds Werk en Inkomen

GAP = Gemeentelijk Afkoppel Plan
GBA = Gemeentelijke Basis Administratie
GBKN = Grootschalige Basiskaart Nederland
GFT = Groente, Fruit en Tuin
GGD = Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGNet = Geestelijke Gezondheidszorg Net (instelling voor geestelijke gezondheidszorg)
GGZ = Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR = Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen

GPR = Gemeentelijke Praktijk Richtlijn

GRP = Gemeentelijk Rioleringsplan

GVVP = Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

H2O = Hattem, Heerde en Oldebroek

ha. = hectare

HHV = Heerder Historische Vereniging

HOF = Houdbare Overheidsfinanciën

HUP = Handhavings Uitvoerings Programma

HV = Huishoudelijke Verzorging

IAU = Incidenteel aanvullende uitkering

i.h.k.v. = in het kader van

I&M = Infrastructuur en Milieu

i.o. = in oprichting

i.r.t. = in relatie tot

ICT = informatie- en communicatietechnologie

ID-kaart = Identiteitskaart

IOAW = Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers

IOAZ = Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

ISV = Investeringsbudget stedelijke vernieuwing

JCO = Justitieel casusoverleg

KCC = Klant Contact Centrum

KWP3 = Kwalitatief Woonprogramma 2010-2019

LEA = Lokale Educatieve Agenda

LOP	= landschapsontwikkelingsplan
m.b.t.	= met betrekking tot
M2A	= project modernisering applicatielandschap
mbo	= middelbaar beroeps onderwijs
MD Veluwe	= Maatschappelijke Dienstverlening Veluwe
MDT	= Multi Disciplinair Team
Mer	= Milieueffectrapportage
MFA	= multifunctionele accommodatie
MPG	= Meerjaren Prognose Grondexploitatie
MT	= Managementteam
NAW	= Naam, adres en woonplaats
NEN	= Nederlandse norm
NHR	= Nieuwe Handels Register
NIEGG	= Niet in exploitatie genomen gronden
n.l.	= namelijk
NOG	= Noord- en Oost Gelderland
NSVV	= Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
NT	= Nederlandse Taal
NUP	= Nationaal Uitvoerings Programma
NV	= Naamloze Vennootschap
o.a.	= onder andere
OAB	= Onderwijs Achterstanden Beleid
OBO	= Openbaar Basis Onderwijs
ODNV	= Omgevingsdienst Noord- Veluwe
OEM	= Overige eigen middelen
OKE	= Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
OM	= Openbaar Ministerie
OW	= Openbare Werken

OZB	= Onroerende Zaak Belasting
PDCA	= Plan, Do, Check en Act
PDR	= Programma Directie Rijkswaterstaat
PFAS	= Poly- en perfluoralkylstoffen
PGB	= Persoonsgebonden budget
PGO	= Patiënten-, gehandicaptenorganisatie en ouderenbonden
PGO	= Periodiek Gezondheids Onderzoek
PIOFACH	= Personeel, Inkoop, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting
PKB	= planologische kernbeslissing
pva	= plan van aanpak
P&C cyclus	= Planning- en control cyclus
RDW	= Rijksdienst Wegverkeer
RGV	= Recreatiegemeenschap Veluwe
RIP	= Rijksinpassingsplan
RMC/VSV	= Regionaal meld- en coördinatiepunt vroegtijdig schoolverlaten
RNV	= Regio Noord-Veluwe
RO	= Ruimtelijke ontwikkeling
ROD	= Regionale Omgevingsdiensten
ROVA	= Regionale Organisatie Verwijdering Afvalstoffen
RPD	= Regionaal Programma Bedrijventerreinen
RROL	= Regionale Regeling Operationele Leiding
RUD	= Regionale Uitvoeringsdiensten
SLOK	= Stimulering van Lokale Klimaatinitiatieven
SPUK	= Regeling specifieke uitkering stimulering sport
soza	= sociale zaken

t.b.v. = ten behoeve van
TOP = toeristisch overstap punt

UWV = Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

VAVO = Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
VBT = Veluws Bureau voor Toerisme
vm. = Voormalig
VNG = Vereniging van Nederlandse gemeenten
VNOG = Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
VOF = Vennootschap onder firma
VRM = Veiligheid, Ruimte en Milieu
VROM = Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSV = Vroegtijdig schoolverlaten
VTH = Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE = Voor- en Vroegschoolse Educatie
vwo = voortgezet wetenschappelijke onderwijs
VWS = Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Wabo = Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WGS = Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
WIJ = Wet Investeren in Jongeren
WION = Wet Informatie Ondergrondse Netwerken
WIW = Wet inschakeling werkzoekenden
WKO = Warmte Koude Opslag
WMO = Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Wob Wet openbaarheid van bestuur
WOZ = Wet Onroerende Zaken
WRO = Wet Ruimtelijke Ordening
WSNP = Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw = Wet sociale werkvoorziening
WWB = Wet Werk en Bijstand

ZAT = Zorg Advies Team

ZAS = Ziekteverzuim als signaal